

TEHETSÉG

A Magyar Tehetséggondozó Társaság kiadványa

Jelenet az idén 20 éves nyíregyházi Vásárhelyi László
Alapfokú Művészeti Iskola egyik előadásából

A Magyar Tehetséggondozó Társaság hagyományos tavaszi konferenciáit
– a Kelet-magyarországi Szekció szervezésében –
Mádon (2019. április 5-6.) és Nyíregyházán (2019. május 10-11) tartjuk.
Bővebben a www.match.hu honlapon a konferenciákat megelőzően egy hónappal.

**A Magyar Tehetséggondozó Társaság és a Tehetség szaklap szerkesztőbizottsága
kedves olvasóinknak, szerzőinknek és a tehetséggondozásban feladatot vállaló
szakembereknek gondtalan új esztendőt kíván!**

Szempontok tehetségfejlesztő programok kidolgozásához

- 1.) A probléma felvetése (a fejlesztés útjának megválasztása: tehetséggondozás vagy képességfejlesztés).
 - 2.) Kapcsolódások (az addigi törekvések figyelembe vétele, a fejlesztő programok illesztése az iskola pedagógiai programjához).
 - 3.) Célok (az elérni kívánt roved-, és hosszútávú célok, eredmények, amelyek az értékelés alapját is jelentik).
 - 4.) Célcsoport/célcsoportok (kiket érint a program, kiknek kötelező és kiknek választható, stb.).
 - 5.) Szervezeti formák (individua-lizáció; differenciálás osztályon, iskolán belül; tanítási órán kívüli tevékenységek, iskolán kívüli hétfégi programok, nyári kurzusok; kiválasztott gyermekek részbeni elkülönítése, kiválasztott gyermekek külön osztálya, külön iskolája – tehetségesek iskolája - ; levelező forma, távoktatás, stb.).
 - 6.) Curriculum-választás vagy készítés (a kapcsolódási pontok és a célok, célcsoportok figyelembe vételével curriculumot lehet választani vagy készíteni).
 - 7.) Források (a program megvalósításához szükséges források – emberi erőforrások, anyagi eszközök, működési költségek – tervezése, előteremtése).
 - 8.) Értékelés, összegzés (a megfogalmazott és elért eredmények összehasonlítása, a program sikerességének feltárása, jövőbeni tervek megfogalmazása).
- A bemutatott szempontok közül az iskola pedagógiai programját, a tehetségfejlesztő program célját és a célcsoportokat, valamint a választott szervezeti formát figyelembe véve megkezdődhet a fejlesztő program tartalmának kiválogatása és curriculumba rendezése. A kiválasztott tartalmaknak vagy van köze az iskolai tantárgyakhoz vagy nincs, de a programok összeállításánál, a kitűzött célok eléréhez, a részterületek közötti egyensúlyt és a tanulók fejlődési törvényszerűségeit, fejlettségét figyelembe kell venni.

Forrás: Polonkai Mária: Tehetségfejlesztő iskolai programok készítésének szempontjai, 1999.

In: Dr. Balogh László-Geisbühl Tünde – dr. Mátyásné Hrk Mária – Völgyesi Attiláné: Tanulási utak, lehetőségek, Vizualis Pedagógiai Műhely, 2009.

Magyar Tehetséggondozó Társaság

Dr. Balogh László
elnök

www.match.hu

Aktuális

A Magyar Tehetséggondozó Társaság Elnöksége 2018. november 9-én ülést tartott. Az ott megtárgyalt napirendekről az alábbiakban adok rövid tájékoztatást. Kiemelt téma volt az elmúlt vezetőségi üléseken többször is tárgyalt és jóváhagyott „Cselekvési terv a MTT gazdasági helyzetének megerősítésére, új források feltárására” című előterjesztésben megfogalmazott feladatok teljesítésének helyzete. A Vezetőség véleménye: több területen is léptünk előre, de további források keresés szükséges. Áttekintettük a MTT-ről szóló új (papíralapú) szóróanyag nyomdai kiadásának helyzetét. Örömmel állapítottuk meg, hogy a szóróanyag kiváló minőségben elkészült 1000 példányban, a vezetőségi ülést követő szakmai tanácskozáson már ki is osztottuk ennek kb. a felét, hogy a jelenlevők terjesszék környezetükben. Ezúton is köszönjük minden, a tartalmi előkészítésben közreműködő vezetőségi tagnak a munkáját. A „komplex” nyomdai előkészítésért elsősorban Kormos Dénesnek, Tóth Ilonának és Sarka Ferencnek tartozunk köszönettel, a nyomdai megjelenítéshez szükséges támogatásért és a nyomtatás technikai szervezéséért pedig Körösi Tibor tagtársunknak mondunk hálás köszönetet e helyen is! Napirendre került a MTT Hírlevelének és a bemutatkozási kártyának a terve is. A Vezetőség első olvasatban tárgyalta a Sarka Ferenc alelnök úr által készített tervezeteket, s a következőkben summázható a vélemény. A tagoknak kiküldendő Hírlevelre szükség van, a következő vezetőségi ülésen pontosítjuk a funkcióit, a készítőket, valamint a terjesztési jogi és technikai feltételrendszerét. Az Elnökség véleménye szerint a bemutatkozó kártya funkci-

óját jórészt betölti az előzőekben említett papíralapú szóróanyag, ezért egyelőre ennek megvalósítását későbbre halasztjuk. Az új tagok felvétele a MTT-be az új Alapszabályunkban elnökségi hatáskörbe került: három új tagot vettünk fel mostani ülésünkön. A vezetőségi ülést követő szakmai tanácskozáson a LIONS Clubok és a MTT együttműködésének részletes terve került terítékre, közel harmincan vettünk részt: a közös tevékenységben érintett LIONS Clubok magyarországi kormányzója, dr. Chrabák László és további képviselők, valamint a MTT Elnöksége, Felügyelő Bizottsága és a Szakmai Tanácsadó Testületének tagjai. A nagyon sikeres tanácskozásról az összefoglalót a megbeszélést vezető Turi Katalin alelnök asszony készíti, amely a Tehetség e számában olvasható. Ahogy azt már közöltük korábban, a MTT jubileumi, 30. Országos Konferenciáját 2019. szeptemberében Egerben, a Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban rendezzük. Azt is jelezzük, hogy a Társaság munkáját döntően a MTT-szekciók üléseinek keretében kívánjuk bemutatni, ennek szervezése elkezdődött.

Végezetül felhívjuk a figyelmet a tavaszi konferenciák időpontjaira, mindkettő a MTT Kelet-magyarországi Szekciójának szervezésében – társrendezővel együtt – kerül megrendezésre: Mád, 2019. április 5-6., Nyíregyháza, 2019. május 10-11. Az előkészületek elkezdődtek, a részletes programok és a jelentkezési lap a konferenciákat megelőzően kb. egy hónappal lesz elérhető a MTT-Honlapon. 2018. december 4.

Dr. Balogh László
elnök

A képességméréseken alapuló tehetségazonosítás kihívásai

Dr. Fodor Szilvia

A tanulmány az emberi erőforrások minisztériuma ÚNKKP-17-4 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság programjának támogatásával készült.

Hazánkban a Tehetségpont-hálózat erősödésével és a különböző tehetségtámogató programok megjelenésével egyre nagyobb az iskolák és a pedagógiai szakszolgálatok részéről megjelenő igény a különböző tehetségazonosítási, ezen belül is megbízható képességmérési eljárások alkalmazására.

Ez a feladat komoly szakmai kihívást jelent az intézmények és a szakemberek számára. Miből fakadnak ezek a nehézségek és hogyan alakíthatunk ki jó gyakorlatokat a tehetségazonosítás terén? Kell-e egyáltalán tehetségazonosítás?

A képességmérésen alapuló tehetségazonosítás alapvető nehézségei

Az utóbbi 1-2 évtizedben született tehetségmodellek és a definíciók (pl. (Gagné, 2004; Subotnik, Olszewski-Kubilius, & Worrell, 2011) egyértelművé teszik, hogy a tehetség nem egy tulajdonság, hanem egy fejlődési folyamat. Így bár bizonyos elemeit, elsősorban a statikusabb, és a közvetlen környezeti tényezőktől kevésbé függő jellemzőket, például a képességeket megvizsgálhatjuk, a folyamat többi összetevőjét nagyon nehéz mérni, így a rengeteg összetevő közül csak azok viszonylag kis részét tudjuk megismerni. A fejlődési folyamat során az egyéni és kontextuális tényezők folyamatos interakcióban állnak egymással és kölcsönösen alakítják egymást (Ziegler, 2005), így még megbízható mérési adatok esetén sem igazán lehetne modellezni az egyéni és környezeti tényezők kölcsönhatását. Összességében tehát igen nehéz a későbbi teljesítménnyel kapcsolatban előrejelzéseket tennünk.

A fejlődésben, így a tehetség fejlődésében is gyakran megfigyelhető az egyenetlenség, a disszinkronia (Terrasier, 1985). Ez azt jelenti, hogy az egyébként is eltérő ritmusban fejlődő pszichés funkciók (pl. kognitív képességek, szociális és érzelmi jellemzők) a kiemelkedő képességűeknél még nagyobb különbségeket mutatnak, ezzel pedig jelentős feszültséget eredményezhetnek akár az egyéni képességrendszeren belül, akár az egyén és környezete között. Az azonosítás szempontjából ez azért jelent nehézséget, mert egyrészt nem lehetünk biztosak abban, hogy a mérés időpontjában a mért képesség a fejlődés melyik fázisában van, így például egy korán érő képességet az életkorához képest kiemelkedőnek, egy később érőt gyengébbnek minősíthetünk, másrészt pedig a képességek egyenetlensége miatt a kiemelkedő és a gyengébb jellemzők az eredmények összesítése során kioltják, vagy már a mérés során is maszkolják egymást.

A tehetségkeresés során érdemes a lehető legtöbb területen végezni a méréseket, több tartományban lehetővé tenni a kiemelkedő, átlag feletti képességek feltárását. Ez azonban az eszközök véges száma, illetve a tanulók figyelmi korlátai és fáradása miatt lehetetlen, így többnyire valamilyen előre meghatározott szempont, elsősorban a későbbiekben rendelkezésre álló fejlesztő és támogató programok jellege határozza meg a mérések fókuszát. Ez ismét azt je-

lenti, hogy a mérések egészen biztosan egy redukált képet mutatnak a személyről annak függvényében, hogy az adott rendszer milyen területeket tart fontosnak ahhoz, hogy vizsgálja őket. A mérés célját és eszközeit az adott program által választott definíció is meghatározza, ezek pedig nagyon változatosak (Sternberg & Davidson, 2005). Az azonosítás során tehát törekednünk kell a minél teljesebb kép felrajzolására, de tudatában kell lennünk a limitációknak. Meg kell teremtenünk azt a kényes egyensúlyt, mely egyrészt törekszik a részletes és árnyalt mérésre, ugyanakkor figyelembe veszi az idői, figyelmi, anyagi és erőforráskorlátokat, és a mérést gazdaságosan és röviden végzi.

Az általános értelemben vett környezeti hatások közül a kulturális és gazdasági kontextus is meghatározza a mérés célját és körülményeit. Adott történelmi vagy gazdasági helyzetben más-más területek válhatnak fontosabbá (pl. a természettudományok vagy a programozási képesség), de figyelembe kell vennünk a különböző gazdasági vagy kulturális körülmények hatását a képességek alakulására, és így értékelnünk a kapott eredményeket.

A mérések során a mérőeszközök körültekintő megválasztása mellett ugyanilyen nagy jelentőségű az eszközök által nyert adatok értelmezését meghatározó értékelési algoritmus kialakítása. Tudnunk kell, hogy hány embert és milyen szempontok alapján szeretnénk megtalálni, azaz hogy hol húzzuk meg a határt és milyen kritériumokat állítunk fel a tehetségprogramba beválogatásra kerülő tanulók keresése során, ennek alapos átgondolása azonban idő- és energiaigényes.

Összességében tehát azt látjuk, hogy a tehetséges személyek azonosításának folyamata – általános, és mindenre kiterjedő értelemben – lényegében lehetetlen, mert a mérési folyamatok jellegéből adódóan biztosan nem tudunk mindent és jól mérni. Eppen ezért érdemes a személyek azonosítása helyett a kiválósághoz vezető tanulási útvonalak ('learning paths') azonosítását megcéloznunk (Ziegler & Stöger, 2004). Ezzel egyrészt elkerüljük a személyek felesleges és félrevezető címkézését, másrészt pedig eszközt és kiindulási alapot nyújthatunk a későbbi pedagógiai beavatkozáshoz.

Szükséges-e a tehetségazonosítás?

Egy átfogó tehetségazonosítási rendszer felállítása előtt mindenképp érdemes megfontolni, hogy az adott intézményben valóban szükség és lehetőség van-e komplex, pszichológiai eszközökkel történő tehetségazonosításra, vagy sem. A tehetség 3D modellje szerint a tehetség definiálása (Define), azonosítása (Discover) majd fejlesztése (Develop) lépésein keresztül tudunk egy komplex tehetséggondozó rendszert kialakítani (Gyarmathy, 2012; Rosemarin, 1999; Solano, 1979). Ugyanakkor a 21. századi igények, követelmények egyre inkább a 3D modell fordított verzióját kívánják meg: először mindenki számára lehetőséget adni a kihívást jelentő tevékenységre, azaz a „Develop” lépésével kezdeni, a programokban való részvétel sikeressége alapján történhet meg az azonosítás, így a korábban első lépésként megjelenő definiálás már csak egyszerű összesítéssé, az adott tevékenység során kiemelkedő teljesítményt

mutató tanulók jellemzőinek leírásává válik. A fordított 3D modellel lehetővé válik a definíciók sokféleségéből és az azonosítás előbb említett kritikus pontjaiból fakadó nehézségek elkerülése és egy inkluzív tehetséggondozási rendszer felállítása. A legfőbb kérdés tehát az, hogy van-e lehetőség a tevékenységek során történő tehetségazonosításra, vagy a programok, lehetőségek korlátai és igényei, illetve az egyéni fejlődési útvonalak tervezése miatt szükségesek-e a mérések, a vizsgálatok.

Ami a tehetségvizsgálatok szükségessége mellett szól:

Információ a tanulóról: A pszichológiai mérések (melyek nemcsak a képességekre, hanem egyéb területekre is irányulhatnak: pl. énkép, szorongás, érdeklődés) nagyon sok információt nyújthatnak a tanulók egyéni jellemzőinek megismeréséhez és a további támogatás irányának meghatározásához. A pszichológiai mérések mellett egyéb módszerek, pl. a tanári megfigyelés, a szülőkkal való konzultáció is hasznos kiegészítői lehetnek a mérési folyamatnak. Az egyéni jellemzők mellett a környezet megismerése, „diagnosztizálása” is fontos lehet ahhoz, hogy az egyéni tanulási útvonalakat meghatározhassuk.

„Alulteljesítők”, az iskolában nem jól teljesítő, jó képességű tanulók felismerése: A képességtesztek rámutatnak a különböző területeken jelenlévő kiemelkedő potenciál jelenlétére abban az esetben is, ha az adott tanuló iskolai teljesítményében ez nem mutatkozik meg. Harmatiné Olajos Tímea (2012) szerint a középiskolából lemorzsolódó diákok 10–20 százaléka tehetséges, és ezeknek a tanulónak körülbelül felének nincs összhangban a képességeivel a megvalósuló teljesítménye. Így néhány százaléknyi tanuló biztosan abba a kategóriába esik, akik kiemelkedő képességeik ellenére az érdemjegyeik vagy a tanár általi jellemzések alapján nem kerülnek bele a tehetség-kategóriába. *Objektív mérések a potenciál megállapítására:* A képességtesztek, különösen a sztenderd módon felvett és értékelt tesztek a korábban felsorolt kritikus pontok ellenére is a szubjektív értékélő eszközöknél precízebben és objektívebben mérnek, használatukkal jobban megállapítható az egyéni fejlődési előny az adott téren, így az egyének közti különbségek megbízhatóbban jelezhetőek.

Beválogatás konkrét programba, konkrét célokkal: Sok esetben nagyon egyértelmű célokkal indítanak egy-egy tehetségtámogató programot, ahová jól körülírható jellemzők mentén keresnek embereket. Nagyon más, ugyanakkor jól definiálható paraméterek mentén válogatják be a jelölteket pl. egy komolyzenei, hangszeres mesterkurzusra, fiatal vállalkozók soft-skill fejlesztési tréningjére vagy pályatanácsadás-orientációjú pszichológiai konzultációra. A beválogatási döntés során segíthetnek azok a mérési adatok, melyek adnak egy többé-kevésbé megbízható becslést arra nézve, hogy ki fog a leginkább profitálni a programból, vagy ki az, akinek a leginkább szüksége van rá.

Érzékenyítés: Egy komplex tehetségazonosítási rendszer érzékenyíti a pedagógusokat a tehetség témája iránt, a különféle területek mérése arra hívja fel a figyelmet, arra, hogy sokféleképpen lehet jónak lenni, a profil-jellegű diagnosztika pedig az egyéni jellegzetességek változatossága mellett az egyéni fejlődési útvonalak biztosítása és az ideális környezeti feltételek megteremtésére irányítja a figyelmet.

Gyakorlati szempontok: A tehetségazonosítás gyakran szükséges a limitált feltételek, a pályázatokra, különböző programokra való jelentkezés vagy delegálás szempontjából,

illetve az adott programokra való beválogatás szakmai indoklása szempontjából.

A tehetségazonosítás ellenében a következő érveket állítják:

Mérés helyett tevékenység: Mivel a tehetség egy fejlődési folyamat eredménye, amihez megfelelő kihívás és tevékenységi szabadság szükséges, nem feltétlenül szükséges tesztekkel azonosítanunk a tehetséget a gondozáshoz. A képességek mérése vagy az egyéb azonosításhoz kapcsolódó mérések mellett érdemes azt is vizsgálnunk, hogy mi segíti az egyént abban, hogy tehetséggé legyen. A korábban említett 3D modellel jegyében azt mondhatjuk, hogy a képességmérés helyett érdemes az erőforrásokat inkább a kihívást jelentő tevékenységek kialakításába fektetnünk, illetve Ziegler és Stöger (2004) alapján pedig az egyéni tanulási útvonalak feltárására koncentrálni.

Mindenkire irányuló tehetséggondozás: Borland (2005) azt hangsúlyozza, hogy lehetséges tehetséggondozás „tehetséges gyerekek”, azaz nem azonosított tanulók nélkül is, mert ha mindenkire irányul az intervenció, a tehetséggondozás, akkor nem szükséges előre kiválasztani a célcsoportot. Ez az inkluzív nézőpont nagyban gazdagítja a tehetséggondozás időnként szűklátókörű nézőpontját, illetve nyit az egyre nagyobb leszakadó társadalmi rétegek bevonására a tehetséggondozó programokba (Gyarmathy, 2013).

A címkézés ('labeling') negatív hatásai: A címkézés az egyének egy előre meghatározott, társas előírásokon alapuló kategóriába való illesztése bizonyos jellemzői vagy viselkedésmintái alapján, mely jelentős hatást gyakorol az egyén környezettel folytatott interakcióira (Rist, 2011). Az azonosítást követő 'tehetséges' címke nagyon támogató és optimális környezeti feltételek esetén nem feltétlenül jelent problémát, ám több kutatás felhívja a figyelmet a negatív következményekre. A szülők felől érkező nyomásztó és szorongást keltő elvárások például összefüggésben állnak az általuk használt 'címkéző' jellegű megnevezésekkel (Cornell, 1989), a maladaptív perfekcionizmus egyik kiindulási pontja lehet az a gondolat, hogy "nem teljesíthetek roasszul, mert akkor nem felelek meg a környezetem elvárásainak" (Schuler, 2002), illetve a motivációs tartalmak is áttolódhatnak a fejlődés- és elsajátításorientált motívumok felől a teljesítménycentrikus motívumok felé (Cross & Frazier, 2009), ezáltal az önértékelés csökkenéséhez és a nehezebb feladatok elkerüléséhez vezetnek.

Formatív típusú értékelések: Érdemes az azonosítás-jellegű, „bekerül vagy sem” típusú mérések helyett minél inkább formatív típusú értékeléseket alkalmazni a mérési eljárások során, amelyek nem a „kiválasztásban” segítenek, hanem abban, hogy jobban tudjuk tervezni és egyénre szabni a pedagógiai folyamatokat.

A tesztek tartalmi elavulása: Arató Ferenc arra hívja fel a figyelmet (Fuszek et al., 2014), hogy „mivel a tesztek egy már megtörtént s ezáltal megismert-interpretált múltbéli tapasztalatra építenek, nem feltétlenül képesek elősegíteni azoknak a tehetségpotenciáloknak a feltérképezését, amelyek a gyorsan változó jövőben aktualizálódnak és értékelődnek fel, s amelyeknek a természetéről jelenleg fogalmunk sem lehet. Így a tehetség-kibontakoztatásnak az elmúlt negyven-ötven évben feltárt feltételeit, környezeti kondícióit tudjuk világosan körvonalazni és megteremteni, amelyben kellően szélesre nyitott értelmezési horizonttal kell felkészülnünk arra, hogy ne csak az ismert, hanem az

új kihívásokra, lehetőségekre válaszoló ismeretlen tehetségpotenciálokra is érzékenyek legyünk” (108).

Az interakciókból és az egyéni és kontextuális tényezők összetettségéből adódó bejósolhatatlanság: Kutatások azt mutatják (Ericsson & Lehmann, 1996; Feltovich, Prietula, & Ericsson, 2006), hogy ha valaki kiemelkedően teljesít és szakértő egy konkrét területen, akkor kevésbé valószínű, hogy egy másik területen is ugyanezt a kiemelkedő eredményt tudja nyújtani. Ez arra utal, hogy az általános és specifikus specifikus képességek, valamint a rájuk épülő gyakorlás vezet igazán jó teljesítményhez, ezt pedig csak bizonyos mértékig lehet előre bejósolni a képességmérő tesztek alapján. A Gagné-modell is azt állítja (Gagné, 2008), hogy kiemelkedő természetes képességek hiányában nem lehet valaki kiváló egy adott tevékenység- vagy kompetenciaterületen, ugyanakkor az átlag feletti természetes képességek még nem eredményeznek biztosan kibontakozott tálentumot. Az is megállapítható a Gagné-modell alapján, hogy a képességek csupán nyersanyagként szolgálnak a későbbi kompetenciák alapjaként az egyéb tényezők és tevékenységek függvényében (Péter-Szarka, 2011). Egy adott képesség tehát különböző kompetenciákhoz vezethet, ugyanakkor egy adott kiemelkedő kompetencia több úton is elérhető. Ez az elgondolás a tehetségfejlődés nagymértékű egyéni változatosságára, egyediségére is magyarázatot ad.

A tehetségvizsgálatok alapelvei

Mindezek alapján egy komplex tehetségazonosítási rendszer felállítása során a következő alapelveket szükséges szem előtt tartani:

A tehetségazonosítás tervezése során három alapvető feltétellel végiggondolása szükséges: (1) az elméleti keret, (2) az erőforrások hozzáférhetősége és (3) az azonosítás célja (Ziegler & Stöger, 2004). Csak ezek ismeretében lehet dönteni a konkrét mérési eljárásról. A pszichológiai mérési módszerek kialakításához különösen fontos a három feltétel közül az azonosítási célok ismerete, hiszen ez jelöli ki a mérések alapvető irányát és tartalmát.

Fontos a mérés és pedagógiai gyakorlat, azaz az azonosítás és a későbbiekben biztosított támogatási formák összekapcsolása. A mérések alapvető célja az kell, hogy legyen, hogy támpontot nyújtson az egyéni fejlődési útvonalak feltáráshoz, a megfelelő pedagógiai környezet kialakításához.

A tehetségvizsgálatok során erősségközpontú értékelést érdemes alkalmaznunk, mely során a kiemelkedő tulajdonságokat keressük. A csoportosan felvett tesztek esetében különösen igaz, hogy csak a jó eredmény a megbízható eredmény. Ez azt jelenti, hogy ha valaki kiemelkedően teljesít egy képességtesztben, akkor ott biztosan jelen vannak a jó képességek, ugyanakkor egy gyenge eredmény sok minden miatt alakulhat ki, nem csak a mért képesség hiányosságai miatt, pl. motivátlanság, figyelmi vagy olvasási problémák miatt. Így a kiemelkedő teszteredmény alapján biztosan állíthatjuk, hogy az adott területen kiemelkedő képességei vannak a személynek, míg gyenge eredmények esetén nem állíthatjuk biztosan, hogy gyenge képességei vannak, csak azt, hogy ebben a tesztben nem jól teljesített. Törekednünk kell az inkluzivitásra, hogy lehetőség szerint minél több tanulót bevonjunk a különböző programokba. Ennek érdekében lehetőséget kell teremteni az egyenlő hozzáférésre, így megengedni, hogy mindenki kitölthesse a különböző képességteszteket, nem csak a tanárok által javasolt tanulók, illetve az előzőeknek megfelelően erősekket keresésére fókuszálunk. Ezen túl fontos, hogy minél több képesség- és érdeklődési terület jelenjen meg azonosító rendszerben, az komplex és sokoldalú legyen, lehetőség szerint minél több oldalról legyenek feltérképezve a tanulói

jellemzők. Fontos a rugalmasságot is biztosítani, és hogy többféle módon lehessen bekerülni a rendszerbe. Ez alól csak a nagyon konkrét azonosítási célok, és az ehhez kapcsolódó speciális mérőeszközök esetén érdemes kivételt tenni.

Ha nagy létszámú tanulócsoporthat vizsgálunk, érdemes online mérést tervezni. Az online módon felvehető tesztekben belül is érdemes adaptív tesztek alkalmazni, ez megbízhatóbb eredményeket ad, illetve a különböző életkorú és képességű tanulók eredményei összehasonlíthatóak lesznek. A mérések során az objektív és szubjektív eszközök, a csoportos és egyéni mérések, a részletes, komplex és rövid, gazdaságos tesztfelvétel közötti folyamatos egyensúlyteremtés szükséges. Bármelyik mellett döntünk egy adott helyzetben, a másik oldal hiányosabb lesz.

Egy teszt adott időpontban történő felvétele és eredménye alapján nem lehet megalapozott következtetéseket levonni egy tanuló általános képességéről és teljesítményéről: érdemes több mérőeszkőzzel, több időpontban mérni, az azonosítás folyamatát rugalmasan kezelni.

Ha több mérőeszkőzt is használunk, nem jó, ha valamelyik előfeltételként van jelen, és csak az fér hozzá a következő lépéshez, aki az első szűrőn már átment. Ekkor épp a többféle mérőeszköz előnyeit hagyjuk figyelmen kívül. Ha a szűrés nem lépcsőzetes, hanem mindenkiről minden adat megvan, akkor nagyobb az esélye a sikeres beválogatásnak. Javasolt, hogy csak azok az intézmények működtessenek tehetségazonosító programot, akik ezt saját döntésük alapján, önkéntes módon szeretnék alkalmazni.

Nincs általánosan érvényes és mindenhol alkalmazható tökéletes azonosítási rendszer. A helyi igények, sajátosságok, célok, az adott lehetőségek és erőforrások figyelembevétel nélkülözhetetlen, csak ezek ismeretében, ezek koherens összerendezésével lehet egy optimális rendszert kialakítani. A végső döntéseket emberek hozzák, a mérési eredmények csak adatokat biztosítanak a minél körültekintőbb döntéshez. A különféle mérési protokollok, eljárásrendek segítenek a véletlenszerű döntések elkerülésében, támpontokat nyújtanak, de épp az előzőekben leírtak miatt nem lehetnek kötelező érvényűek.

A mérés-értékelés fókusza bővíthet: a korábbi szummatív dominanciájú megközelítés mellett jelentős hangsúlyt kaphat a formatív értékelés és a diagnosztika, az egyénre szabott és tanulást segítő tesztelés. ('assessment of' vs. 'assessment for learning')

Mielőtt elkezdjük

Egy komplex rendszer felállítása előtt tehát mindenképp át kell gondolni azokat a főbb stratégiai kérdéseket, melyek segítenek abban, hogy a helyi igényeknek és lehetőségeknek leginkább megfelelő tehetségvizsgálati eljárást alakítsunk ki. Ezek a következők:

Mi a mérés célja? Mire keressük a „tehetségeket”? Minél inkább tudjuk a célt, annál inkább tudunk ahhoz illeszkedő tanulókat keresni.

Milyen tehetségterületeket akarunk keresni, feltárni? A mérőeszközök akkor a leghatékonyabbak, ha a lehető legpontosabban meghatározzuk, hogy milyen jellemzőt, képességet keressünk, és minél komplexebb egy képesség, annál nehezebb mérni. Ezért egy jó egyensúly felállítása szükséges: konkrét és jó megfogható területek mérése, ugyanakkor a kellő komplexitás és árnyalt megközelítés biztosítása. Milyen elméleti keretet használunk?

Hány főt keressünk? Hogyan határozzuk meg a tehetségmezőt? Mi határozza meg az értékelési kritériumokat? Mi legyen az értékelés fő algoritmus, súlypontjai, alapelvei? Milyen életkorú tanulókat mérünk? A tehetségfejlődés folyamatában hol tart a tanuló? A potenciál vagy már a pro-

duktivitás mérése a szükséges?

Megfelelő lesz-e a rendszer a sokféle és heterogén tanulói populáció mérésére, illetve a többnyire alulreprezentált társadalmi csoportok bevonására a tehetségprogramokba? (Renzulli és Gaesser, 2015)

Mire használjuk fel az eredményeket?

Hogyan fogják az „azonosított” tanulókat nevezni a program során? Ennek megválaszolására javasolható az (1) erősségközpontú, profiljellegű értékelés, ahol árnyalt és egyénre szabott jellemzés biztosítható a mérésben részt vett tanulóknak, illetve hogy (2) a tanulók címkézése, elnevezése helyett címkézzük a programot, illetve mérjük a tanulási útvonalaikat.

Mennyire lesz a rendszer gazdaságos és fenntartható a személyi és materiális feltételeket, valamint az egyéni és a csoportos teszteléseket is figyelembevéve?

Az iskolai szakembereknek, iskolapszichológusoknak mennyi egyéni tesztelési feladatuk lehet a tehetségazonosítással kapcsolatban?

Ki mennyit tudjon az egyéni eredményekről? Mi az osztályfőnök, a szaktanárok, szülők, a tanulók betekintési jogosultsága?

Mennyire rugalmas a rendszer ahhoz, hogy a különböző tehetségterületeket feltérképezze?

Mennyire rugalmas a rendszer ahhoz, hogy alternatív „bejutási” útvonalak is legyenek, hogy többféleképpen is be lehessen kerülni az egyes tehetségprogramokba?

Mennyire illeszkedik a rendszer az oktatási törvényekhez, rendeletekhez, protokollokhoz?

Hogyan segíti a rendszer a szülők és tanulók elégedettségét?

Ezeket a kérdéseket a tehetségazonosítást végző intézménynek kell megválaszolnia, és az így kapott válaszok ismeretében tud egy pszichológiai mérésekben járatos szakember hasznos és megalapozott tanácsot adni arra nézve, hogy milyen területeket, milyen eszközökkel érdemes mérni, illetve hogy a kapott adatokat hogyan elemezzék és használják fel a későbbiekben.

Felhasznált irodalom

- Borland, J. H. (2005). *Gifted education without gifted children: The case for no conception of giftedness*. In R. J. Sternberg & J. E. Davidson (Eds.), *Conceptions of Giftedness* (pp. 1–19). New York: Cambridge University Press.
- Cornell, D. G. (1989). *Child adjustment and parent use of the term “gifted.”* *Gifted Child Quarterly*, 33(2), 59–64.
- Cross, T. L., & Frazier, A. D. (2009). *Guiding the psychosocial development of gifted students attending specialized residential STEM schools*. *Roeper Review*, 32(1), 32–41.
- Ericsson, K. A., & Lehmann, A. C. (1996). *Expert and exceptional performance: Evidence of maximal adaptation to task*. *Annual Review of Psychology*, 47, 273–305. Retrieved from <http://www.jimdavies.org/summaries/ericsson1996.html>
- Feltovich, P., Prietula, M., & Ericsson, K. A. (2006). *Studies of expertise from psychological perspectives*. In K. A. Ericsson, N. Charness, P. J. Feltovich, & R. R. Hoffmann (Eds.), *The Cambridge Handbook of Expertise and Expert Performance* (pp. 41–67). New York: Cambridge University Press.
- Fuszek, C., Arató, F., Balogh, L., Bodnár, G., Gyarmathy, É., Péter-Szarka, S., & Vass, V. (2014). *Ez is tehetséggon-dozás! Iskolakultúra*, (4), 100–120. Retrieved from http://epa.oszk.hu/00000/00011/00184/pdf/EPA00011_iskolakultura_2014_4_100-120.pdf
- Gagné, F. (2004). *Transforming gifts into talents:*

the DMGT as a developmental theory. *High Ability Studies*, 15(2), 119–147. <https://doi.org/10.1080/1359813042000314682>

- Gagné, F. (2008). *Building gifts into talents: Brief overview of the DMGT 2.0*. Retrieved August 14, 2017, from http://www.eurotalent.org/Gagne_DMGT_Model.pdf
- Gyarmathy, E. (2012). *A tehetség. Fogalma, összetevői, típusai és azonosítása*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. Retrieved from https://bookline.hu/product/home.action?_v=Dr_Gyarmathy_Eva_A_tehetség_Fogalma_&pid=22%3A53027&gclid=EA1aIQobChMI4dK-T87zX1QIVi6sYCh2xDgsOEAAAYASAAEgLINjD_BwE
- Gyarmathy, É. (2013). *Tehetség és tehetséggon-dozás a 21. század elején Magyarországon*. *Neveléstudomány*, (2), 90–106. Retrieved from http://nevelstudomany.elte.hu/downloads/2013/nevelstudomany_2013_2_90-106.pdf
- Harmatiné Olajos, T. (2012). *Tehetség, alulteljesítés és tanulási zavar*. Debrecen: Didakt Kiadó. Retrieved from <http://www.mateh.hu/tehetsegkonyvtar/Alulteljesites.pdf>
- Péter-Szarka, S. (2011). *Az „ismeretlen ismerős”: Gagné tehetségmodelljének átdolgozott változata*. *Tehetség*, 18(3), 5–7.
- Renzulli, J. S., & Gaesser, A. H. (2015). *A Multi Criteria System for the Identification of High Achieving and Creative/Productive Giftedness*. *Revista de Educación*, (368), 96–131.
- Rist, R. (2011). *On understanding the processes of schooling: the contributions of labeling theory*. In A. R. Sadovnik (Ed.), *Sociology of education: A critical reader* (pp. 71–82). New York: Routledge.
- Rosemarin, S. (1999). *Giftedness as a function of right mediation*. *Gifted Education International*, (14), 4–11.
- Schuler, P. (2002). *Perfectionism in gifted children and adolescents*. In M. Neihart, S. M. Reis, & N. M. Robinson (Eds.), *The Social and Emotional Development of Gifted Children* (pp. 71–79). Washington, DC: Prufrock Press.
- Solano, C. H. (1979). *The first D: Discovery of talent, or needles in a haystack: Identifying the mathematically gifted child*. In N. Colangelo & R. T. Zaffman (Eds.), *New voices in counseling the gifted* (pp. 89–106). Dubuque, IA: Kendall/Hunt.
- Sternberg, R. J., & Davidson, J. E. (2005). *Conceptions of giftedness*. New York: Cambridge University Press.
- Subotnik, R. F., Olszewski-Kubilius, P., & Worrell, F. C. (2011). *Rethinking Giftedness and Gifted Education: A Proposed Direction Forward Based on Psychological Science*. *Psychological Science in the Public Interest*, 12(1), 3–54. <https://doi.org/10.1177/1529100611418056>
- Terrasier, J. C. (1985). *Dyssynchrony—Uneven development*. In J. Freeman (Ed.), *The psychology of gifted children* (pp. 265–274). New York: John Wiley.
- Ziegler, A. (2005). *The Actiotope Model of Giftedness*. In R. J. Sternberg & J. E. Davidson (Eds.), *Conceptions of Giftedness* (pp. 411–436). New York: Cambridge University Press.
- Ziegler, A., & Stöger, H. (2004). *Identification based on ENTER within the Conceptual Frame of the Actiotope Model of Giftedness*. *Psychology Science*, 46(3), 324–341.

A szerző
a Debreceni Egyetem Btk. Pszichológiai Intézet
Pedagógiai Pszichológiai Tanszékének adjunktusa,
korábbi írásai Péter-Szarka Szilvia néven érhetők el.

Egy hatékony hátránykompenzáció, tehetséggondozás és egyéni mentorálás megvalósítása a Megnövök Tanodában

Nyíregyháza – Sóstógyógyfürdőn

Vasváry Zoltánné

A Megnövök Tanoda Nyíregyháza Sóstógyógyfürdő Szódaház út 4-6 alatt a Míg megnövök Alapítvány a kisiskolások képességfejlesztésért székhelyén fogadta az EFOP-3.3.1-16-2017-00019 számú pályázat keretében a Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola. Petőfi Sándor Tagintézményének 36 tanulója a részükre egyénileg kidolgozott program alapján.

A Tanodát működtető és fenntartó Míg megnövök alapítvány elő kívánta segíteni, hogy a kisiskolások:

gondolkodásmódja fejlődjön, a természethez, a környezethez való viszonya, a fenntartható és az elvárható biztonság igényeinek megfelelően formálódjék,

azon képességeinek fejlesztését, amelyek segítségével felkészülhetnek az önálló ismeretszerzésre, rávezetni, megtapasztaltatni és elérni, hogy a tanulás megszerzése örömet, szabadságot, szellemi élményt jelentsen, és sikerélményekhez juttassa a gyerekeket.

Tanodánk programját három alappillérrre építettük:

Hozzájárultunk egyéni fejlesztési tervek készítésével és megvalósításával, személyre szabott egyéni munkával a gyerekek iskolai sikerességhez. (elkerüljük az osztályismétléseket, a fiatalokat az iskola befejezésével eljuttassuk a képességeiknek megfelelő középfokú intézményekbe.) Olyan kereteket és programokat alakítottunk ki, amelyek lehetőséget biztosítottak minden gyermek számára képességeik kibontakoztatásához.

Próbáltuk az iskolával és a települési önkormányzattal (első perctől kezdve kiemelt támogatást és figyelmet kaptunk Vásárosnamény Önkormányzatától) közösen csökkenteni a szociális hátrányok hatásait.

Az önkormányzattal és az iskolával közösen segítettünk megőrizni, és támogatni az otthoni kultúra értékeit, a tanulók kulturális identitását.

Programjainkat a gyönyörű környezetben található Kis Vakond TANODA Nyíregyháza – Sóstógyógyfürdő táborában bonyolítjuk le ahová a heti „órarend” szerinti programjaink mellett a

hét többi napján is vártuk a segítségre szoruló fiatalokat. Táborunk jól felszerelt, szemléltető- és IKT eszközökkel rendelkezik, megtalálható közöttük ezek mellett a kézműves tevékenységhez a táblajátékokhoz, a sport és szabadidős tevékenységekhez szükséges eszközrendszer.

Cél, feladat volt a tanulók komplex személyiségfejlesztése, bemeneti mérés/ek (Szege-di Egyetem eDia mérési rendszere és a tanoda saját mérése) alapján egyéni fejlesztési terv készítése és megvalósítása. Azt tűztük ki, hogy az együtt töltött idő minden pillanatában érezze minden gyermek, hogy érdeklődésének megfelelően tevékenykedhet úgy, hogy tevékenykedése a legnagyobb örömet okozza saját maga és környezete számára. Programjainkhoz sikerült megnyerni a téma kiváló hazai szakembereit.

A program pedagógiájának elvi kérdése volt a gyerekek érdeklődési körének, személyiség állapotának megfelelő módszer/eljárás megtalálása.

A megvalósítás során alkalmaztuk az egyéni személyre szóló munkalapokat, a táblajátékokat, a munkalapos táblajáték foglalkozásokat, hogy a gyermekek biztonságos, derűs légkörben egyéni képességeiknek megfelelően fejlődjenek az életkoruknak legmegfelelőbb eszközzel, a játékkal. További cél: a gyerekek értelmi képességének fejlesztése, a szabadidő igényes, tartalmas eltöltése, a társas élet, a szociabilitás erősítése, a rendszeres megmértetés, az egyéni fejlődés megteremtése. Segítettünk nekik a közösségi normarendszer értékrendjének és ezzel összefüggésben a személyiség kibontakoztatásának, harmonikus fejlődésének optimális fejlődésében, miközben azt tapasztaltuk, hogy magatartásuk, a környezetükhöz való viszonyuk harmonikusabbá vált. Bízunk benne, hogy sikerült hozzájárulni egy olyan szemléleti bázis megalapozásához, ahol a gyermekek mindennapjait, átszővi a meggyőződésé érelődött ismeret, a pozitív szándék, akarat és a normáknak megfelelő viselkedés. A játékos feladatokkal játszva, azokat variálva valószínűleg meg az elméleti és gyakorlati feladatokon, feladványokon keresztül a logikus gondolkodásra nevelést és a problémák rugalmas, a hagyományos-

tól eltérő megközelítésére nevelni a gyerekeket. Ezekkel a foglalkozásokkal arra szerettük volna megtanítani a gyerekeket, hogy minden kérdést lehetőleg több oldalról közelítsenek meg, gondolkozzanak rugalmasan! És mindennek keressék a miértjét, a logikus okát. Használják a fejüket, bízzanak a logikus következtetésekben úgy, ahogyan a felvilágosodás filozófusa, Descartes is gondolkodott. „Kétfelkedjenek mindabban, amit hallanak, látnak.”

A program elemei:

Olvadás szövegértés:

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalta a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során. Bízunk abban megfelelő motiválással

sikerült javítani a gyerekek olvasási kedvét, lerakni az olvasóvá nevelés alapjait.

Matematikai kompetencia, a matematikai gondolkodás fejlesztéséhez, a matematika a mindennapokban való alkalmazásához járult hozzá, felkészítve ezzel a gyermeket a mindennapok problémáinak megoldására.

A matematikai alapkészségek közül az alpműveletekre fókuszáltunk, de a más alapkészségek – például mértékegységváltás, számok írása olvasása, továbbhaladáshoz szükséges minimum követelmény elsajátítása is kiemelt szerepet kapott. A matematikai alpműveletek (összeadás, kivonás, szorzás, osztás) az elemi számolási készség részét képezték, és alapját adták valamennyi bonyolultabb matematikai összefüggésnek.

Szociális és állampolgári kompetencia: A személyes, értékorientációs, szociális és állampolgári kompetenciák fejlesztése terén a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételeire fókuszáltunk.

Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben

Digitális kompetencia mint kulcskompetencia segíti a gyermeket az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatában. Segítettük az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatokat megkülönböztetését.

Sport, játék a mozgás, a rendszeres testedzés, a sportjátékok iránti kedv felkeltését és megerősítését szolgálta, kielégítve a gyermekek fokozott játékos mozgásigényét.

Hatékony, önálló tanulás programunk szempontjából azt jelentette, hogy a gyermekek képesek legyenek önállóan kitartóan tanulni, saját tanulásukat hatékonyan megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást. Ezekre a területekre az egyéni mentorálások (személyes mentorálás) alkalmazásával is figyeltek mentoraik, akikhez 6 tanuló tartozott a program során.

A problémamegoldó képesség kompetenciafejlesztés, táblajátékok segítségével minden alkalommal nagy sikert aratott a gyerekek körében. A táblajáték a „gondolkodás iskolája”, „tréningje” volt, az alakuló személyiség formáló-nevelési eszköze. A „logikus gondolkodás közhelye” mellett, a szabályok szükségességének belátása, a szabályok megértése, elfogadása és betartása, a fair play és az esélyegyenlőség igénye és értékelése, a nyertes és vesztes szerepek élménye, siker és kudarc elviselése egyaránt napirenden szerepelt.

Énkép és önismeret: A figyelmet az alapvető magatartási normákra, a közösségi együttlét alapvető szabályaira, a szeretetteljes légkör kialakítására, a kudarcok elkerülésére, kudarcélmények feldolgozására, a negatív énkép kialakulásának megakadályozására fordítottuk annak érdekében, hogy a tanulók felismerjék erősségeiket és hiányosságait, motiváltságuk pedig mindvégig megmaradjon.

Gazdasági életre nevelés terén a gazdálkodás és a pénz világára fókuszáltunk, hiszen az erre vonatkozó tudás nélkül nem érthetjük meg a bennünk körülvevő világ számunkra fontos folyamatainak jelentős hányadát.

Célunk az volt, hogy e tudás általános műveltségük részévé váljon, hiszen a gazdaság alapvető összefüggéseit értő és a javaikkal okosan gazdálkodni képes egyének nélkül nem képzelhető sem működő demokrácia, sem életképes piacgazdaság.

A viselkedéskultúra alakításának során igyekeztünk bemutatni a hétköznapi viselkedési formákat, az alapvető és a különösen fontos viselkedésformák szerepét, jelentőségét. Ismerkedtek a tanulók a fontosabb (köszönés, tegeződés, telefonálás, mobiltelefon és internethasználat, vásárlás, megjelenés, testápolás) illemszabályokkal. Reméljük egyre többen váltak alkalmassá az udvarias kapcsolatfelvételre, kapcsolattartásra, a kulturált vitára, az eredményes konfliktuskezelésre.

Környezeti nevelés áthatotta valamennyi foglalkozásunkat, azt, hogy a fiatalok környezettudatosan gondolkodjanak, figyeljenek oda a környezetre és minden azzal kapcsolatos problémára. Úgy látjuk a program végén, hogy rendelkeznek az ehhez szükséges tudással, beállítódással, képességekkel és reméljük mind egyéni, mind közösségi téren törekednek a jelenlegi problémák megoldására és az újabbak megelőzésére. A foglalkozásokon részt vevő diák számot adtak a szűkebb- tágabb környezetükben tapasztaltokról, ismertették élményeiket, törekedtek a helyes magatartás bemutatására.

Egészséges életmódra nevelés alapfeladata a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítését célozta meg. Így az egészséges életmód alakítását, az egészség megőrzésének fontosságát, az egészséges és kulturált életmód

iránti igény kialakítását, a testmozgás iránti igény felkeltését, az önállóság képességeinek kialakítását (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása), az egészség védelmét (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása;), a betegségek megelőzését.

Tehetőség gondozás: A TEHETSÉG szaklap 2018 évi 2. számában a programunk szakembereinek tollából már olvashatták a lap olvasói a „Relatív tehetség” című írásunkat. A tehetségfejlesztésbe azokat a gyerekeket vontuk be, akik e cikkben említett az öt terület (tanulási motiváció, Intelligencia (Raven) originalitás, fluencia, flexibilitás) esetében legalább három területen mért eredményeik kiemelkedő volt. Matematika valamint olvasás és szövegértés terén a gondolkodás, a következtetés, az érvelés, a kommunikáció, a modellezés, a feladat meg és átfogalmazása saját szavaikkal, szöveges feladatok értelmezése, megoldási tervek készítése, ábrázolás, ábrák értelmezése, szimbólumok, műveletek helyes használata, eszközhasználati képességek és készségek fejlesztésére fordítottunk kiemelt figyelmet. Az anyanyelvi kompetencia fejlesztés terén az életkornak megfelelő tartalmú szöveg néma elolvasása után a szövegértés bizonyítását szóbeli és írásbeli feladatok megoldásával végeztük (válaszadás, információk, tények, adatok visszakeresése, lényegkiemelés, igaz vagy hamis állítások eldöntése, értelmezés, következtetés, reflektálás, egyszerűbb ábrák, grafikonok értelmezése). Hol közösen dolgoztunk, hol egyéni feladatmegoldást végeztek. A szövegelemző, szövegértő képesség alapozása, fejlesztése az életkornak megfelelően történt. A program eredményként könyvelhető el, hogy kevesebb izgalommal, magabiztosabb tudással, gyakorlottabb időbeosztóként állnak a megmérettetések elé. A gyerekek nagyon szerették a nyelvi játékokat, a rejtvényeket, a praktikus, életszerű nyelvhasználati (nyelvhelyességi) feladatokat.

Egyéni mentorálás. A programban személyes mentorálás valósult meg. A mentor:

- segítette a gyermek egyéni fejlődését,
- a szabadidős tevékenységekben tanácsokat adott arra, hogy mivel töltse hasznosan a szabadidejét,
- segített a tanuló konfliktusainak megoldásában, a hatékony tanulás kialakításában,

kalauzolta őt, ha valamiben tanácsra volt szüksége, segítette a helyes napi és heti rend kialakításában, abban hogy hogyan kezelje indulatait, segítette őt erős oldalainak megismerésében erősítésében, gyenge pontjainak azonosításában, a hiányosságainak csökkentésében.

Összegezve: TANODAI munkánk fontos alapelve az egyéni bánásmód volt. Mind a tehetségígertető, mind a felzárkóztatást igénylő gyerekek fejlesztésében érvényesítettük, hogy minden gyerek egyéni fejlesztési terv alapján olyan fejlesztésben részesült, amely hozzájárult esélyeik javításához, hátrányaik, és a tantárgyi hiányosságaik csökkentéséhez. Ezt mutatják mind az eDia mind a saját belső kimeneti mérési eredményeink átlaga. (Tevékenységünk során folyamatosan diagnosztizáltuk, mértük a tanulók egyéni fejlődését.) Biztosak vagyunk abban, hogy egy olyan állapot sikerült lerakni az iskola pedagógusaival közösen, amelynek birtokában sikeresen teljesítik az általános iskolai követelményeket és felkészülnek, a középfokú tanulmányokra. A sikeres megvalósítás érdekében igen nagy súlyt helyeztünk az önkormányzattal, iskolával és a családokkal való együttműködésre, vallva ezek elsődlegességét és fontosságát a nevelésben. Itt is köszönetemet fejezem ki a programot megvalósító kollégáim mellett Vásárosnamény önkormányzatának, polgármesterének, az iskola pedagógusainak és a gyerekek szüleinek, mert nélkülük nem sikerült volna pályázati célkitűzéseinket megvalósítani. Ma úgy látjuk, hogy tanulóink nagy része továbbtanulni akaró, embertársait tisztelő és szerető, önmegvalósításra törekvő fiatalokként hagyták el TANODÁNKAT, akik akarnak és tudnak tenni önmagukért, másokért. Fontos irányutatást kaptak a felelős környezettudatos magatartás kialakítására, a környezetvédelemin szemléletük erősítéséhez, az egészséges életmódra nevelés alapjainak lerakásában, segítséget kaptak a saját pénzügyi tudatos felelős magatartásukhoz, amely magában foglalja az egészséges állapot örömteli megélését, a kudarcok, a negatív hatások, élmények kezelését, feldolgozását, a stressz kezelését, és a harmonikus élet értékként való tisztelétét.

a szerző:

a Míg- megnövök Alapítvány kuratóriumának elnöke, közoktatási szakértő a pályázati program vezetője

A program az EFOP 3.3.1-16-2017-00019 számú pályázat támogatásával valósult meg.

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött egyrészről a Magyar Tehetséggondozó Társaság (továbbiakban:MTT) Székhely: 4032 Debrecen, Egyetem tér 1. Képviselője: dr. Balogh László elnök

másrészről a LIONS Clubok Magyarországi Szövetsége (továbbiakban: LCMSZ) Székhely: 1065. Budapest, Podmaniczky Károly utca 16. fszt. 6. Képviselője: dr. Chrabák László kormányzó.

a továbbiakban együttesen: Felek között az alulírott napon és helyen az alábbi feltételekkel: Felek megállapítják, hogy mindkét szervezet érzékeny a szociálisan hátrányos helyzetű csoportok lehetőségeinek figyelemmel kísérésében a tehetségek gondozásában.

Felek rögzítik, hogy ennek érdekében „Együttműködési megállapodást” kötnek az alábbiakra figyelemmel:

1.1. A fogyatékkal élő, betegségben szenvedő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok tehetségszorgató programokhoz való hozzáférési esélyeit, lehetőségeit bővíteni kell. 1.2. Figyelemmel kell kísérni a tehetségszorgató kezdeményezések szervezését, a tehetségszorgatók számának növelését, a tehetségszorgató társadalmi elismertetését, a tehetségszorgató hálózat fejlesztését. 1.3. Figyelemmel kell kísérni a Nemzeti Tehetség Program aktuális cselekvési programjához kapcsolódó pályázatok lehetőségeit és a támogatást nyert pályázati programok sikeres megvalósítását. 1.4. Egymásnak jelezni kell a szervezetek tevékenysége során a célcsoportból felszínre kerülő tehetségígéretet, tehetségeket. 1.5. Lehetőséget kell biztosítani a kölcsönös támogatási, bemutatkozási lehetőségekre.

2. A Magyar Tehetséggondozó Társaság vállalja:

2.1. A MTT szakemberei évente előre egyeztetett időpontban előadás, műhelybeszélgetés keretében tájékoztatást adnak a tehetségszorgatásban szerepet vállaló klubok tagjainak, a LIONS vezetőinek a hazai tehetséggondozás rendszeréről, a bekapcsolódás lehetőségeiről, (különös tekintettel a választott célcsoportra).

2.2. A szekciók rendezvényeiről tájékoztatja a LCMSZ-t, e rendezvényeken információk hangozhatnak el a klubok tehetségszorgatást érintő tevékenységéről, igény esetén lehetőséget biztosítanak a klubok bemutatkozására.

2.3. A programban résztvevő klubok tevékenységének segítésére igény szerint a MTT tagjai sorából szakmai mentort biztosít.

2.4. A MTT szakmai konferenciáira meghívja a klubok képviselőit, lehetőséget nyújt a jó gyakorlatok, kezdeményezések bemutatására.

2.5. A klubok tehetségszorgató tevékenységének bemutatására lehetőséget biztosít a Tehetség folyóiratban.

2.6. Igény esetén segítséget nyújt a LCMSZ tagjai által szervezett tehetségszorgató szakmai programok, pályázatok előkészítéséhez és sikeres megvalósításához.

3. A LIONS Clubok Magyarországi Szövetsége egyetért az 1. pontban megállapítottakkal, s vállalja:

3.1. Tagjai között koordinálja a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok, mint célcsoport részére a tehetségszorgató programok szervezését.

3.2. A MTT és a klubok közötti közös pályázati lehetőségek népszerűsítését, előkészítését, támogatást nyert pályázatok sikeres megvalósítását.

3.3. Rendezvényein biztosítja a tehetséggondozó programok népszerűsítését, a jó gyakorlatok bemutatásának lehetőségét.

3.4. Javaslatok megfogalmazásával segíti a tehetségszorgatás tartalmi gazdagítását, lehetséges szakmai bázisának bővítését, a partneri hálózat fejlesztését.

3.5. Lehetőségeihez mérten támogatja a Tehetség folyóirat megjelentetését.

3.6. Az előbbi feladatok koordinálásával programfelelőst bíz meg Demarcsek Györgyné személyében.

4. Felek fontosnak tartják a felsorolt tevékenységek megvalósítása érdekében a szakmai, a társadalmi és az anyagi erőforrások bővítését, koordinálását, a nyilvánosság bevonását a tehetséges fiatalok segítése, támogatása érdekében,

5. Jelen Együttműködési megállapodást a Felek határozatlan időtartamra kötik.

6. A megállapodás a Felek cégszerű aláírásával lép életbe, melyet bármelyik fél a másikhoz intézett íratában 30 napos határidővel felmondhatja. Felmondás esetén a folyamatban lévő pályázati programok, tevékenységek megvalósítását mindkét fél részéről biztosítani kell.

7. A megállapodás a Felek egyetértésével módosítható.

8. Jelen Együttműködési megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a Polgári

Törvénykönyv és a vonatkozó egyéb hatályos magyar jogszabályok rendelkezései az irányadók. 9. Jelen 3 számozott oldalból álló 4 eredeti példányban készült megállapodást a Felek elolvasás és értelmezés után, adott időben és helyen, mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyólag írták alá, mely a Felek kölcsönös aláírása által lép hatályba.

Debrecen, 2018. szeptember 6.

Dr. Balogh László elnök,
Magyar Tehetséggondozó Társaság

Dr. Chrabák László kormányzó,
LIONS Clubok Magyarországi Szövetsége

Konkrét feladatok a Magyar Tehetséggondozó Társaság és a LIONS Clubok jövőbeni együttműködéséhez

Turi Katalin - Kormos Dénes

A Magyar Tehetséggondozó Társaság vezetősége és Szakmai Tanácsadó Testülete, valamint a LIONS Clubok Magyarországi Szövetségének vezetése és képviselői 2018. november 9-én egyeztető, bemutató szakmai tanácskozást tartott Budapesten. A rendezvény első percétől érzékelhető volt, hogy olyan szakemberek ülnek a képzeletbeli kerekasztal előtt, akik ugyanazért tevékenykednek, hasonló célokat tűznek ki, akiknek van mondanivalójuk egymás, és talán nem fellelhető a megállapítás, de a társadalom felé is. A munka közös szegmense a tehetségesek, különösen a rászoruló tehetségesek támogatása, felkarolása, segítése. A bemutató, felvezető gondolatokat dr. Balogh László a Magyar Tehetséggondozó Társaság elnöke, és dr. Chrabák László a LIONS Clubok Magyarországi Szövetségének kormányzója fogalmazta meg: az együttműködés, a frissen megkötött megállapodás mindkét szervezet számára biztató továbblépést, a tevékenységeink összehangolását, újabb és újabb szakmai kapcsolatokat indukál. A tehetséggondozás területén már régóta tudjuk, - s ezt Csermely Péter professzor, a magyar és az európai tehetséggondozás kiemelkedő alakja többször megfogalmazta számunkra is - hogy a hálózatban való munka, az együttműködés, a legnagyobb egyéni erőfeszítésnél is hasznosabb és eredményesebb tud lenni. A LIONS Clubok alapeszméje is hasonló közközlésből táplálkozik. Ez a szellemiség az első találkozás során is mindvégig érzékelhető volt. A tanácskozás alaphangját a Magyar Tehetséggondozó Társaság Elnöksége által 2018. szeptemberben elfogadott Cselekvési terv adta meg. A szeptember 21-én jóváhagyott dokumentum az alábbi

Látható, hogy olyan felvetések kaptak ebben megerősítést, mint a folyamatos kapcsolattartás, a rendszeres szakmai eszmecsere, a Társaság szekcióinak és a Szövetség helyi képviselőiteinek találkozó, a tevékenységeink helyi szintű összehangolása. A Társaság az évente megrendezésre kerülő országos konferenciáin a Szövetség számára bemutatkozási lehetőséget biztosít, mint ahogy tette ezt már az idén is, a szeptemberi Budapesti konferencián. E dokumentum legfontosabb üzenete az, hogy a közös munkához a Társaság elsősorban a szakmaiságát, valamint az országos szervezethez adja. A tanácskozás ezt kiegészítve, vagy e tervezet kapcsolódóan fogalmazta meg a lehetőségeket, az igényeket, a kapcsolódási pontokat. A megállapodás szellemiségéből következik, hogy a tanácskozásokon már konkrét együttműködések is felsejlettek. A teljesség igénye nélkül néhányat említhetünk közülük: a tehetségek azonosításában való közreműködés, a szülők számára adható tanácsadó tevékenység, a fogyatékkal élő tehetségek gyenge oldalainak fejlesztésében való együttműködés, a Szövetség cserediák programjainak támogatása, a Társaság szekcióinak rendezvényeibe való bekapcsolódás, a gyermekvédelmi területen lehetséges szakmai, mentori együttműködés, egymás rendezvényeinek látogatása, népszerűsítése, szakmai támogatása. Tájékoztatási lehetőséget kínálnak a munkánk iránt érdeklődőknek a honlapjaink is, amelyeket kölcsönösen elérhetővé teszünk egymás számára. Az MTT olyan szakemberek támogató segítségét tudja a közös munkához ajánlani, akik saját területükön a tehetséggondozó szakma kiválóságai. Az együttműködés magától értetődően akkor tud valódi szakmai haszonnal járni, ha az szervezetten, tisztázott és mindenki által betartott keretek között zajlik. A szakmai tanácskozás ezt a fontos alapelvet is megerősítette. A Szövetség részéről ennek Demarcsek Zsuzsa, a Társaságban pedig Turi Katalin e koordinálói feladat szakmai felelőse. A közös munka a továbbiakban az igények és a lehetőségek felméréseivel illetve a legközelebbi rendezvényekkel való kölcsönös tájékoztatással folytatódik. Ennek szellemében várja a Társaság a Szövetség képviselőit, érdeklődőit a MTT Kelet-magyarországi Szekciójának szervezésében Mádon, 2019. április 5-6-án illetve Nyíregyházán, 2019. május 10-11-én tartott rendezvényére. Mint minden megállapodás, a miénk is annyit ér, amit abból meg tudunk valósítani. Ismerve azonban az együttműködő feleket, ismerve a tehetségek és a támogatásra szoruló felkarolásra iránti elkötelezettséget, és nem utolsósorban ismerve mindkét fél szakmai erejét a saját területükön, biztató jövőképet prognosztizálunk.

A szerzők

a Magyar Tehetséggondozó Társaság Elnökségének tagjai.

A megkötött együttműködési megállapodásban az MTT vállalja	A vállaláshoz rendelhető rövid távú feladatok
A MTT szakemberei évente előre egyeztetett időpontban előadás, műhelybeszélgetés keretében tájékoztatást adnak a tehetségszolgálatban szerepet vállaló klubok tagjainak, a LIONS vezetőinek a hazai tehetséggondozás rendszeréről, a bekapcsolódás lehetőségeiről, (különös tekintettel a választott célcsoportra).	Műhelybeszélgetés szervezése a közös tevékenységben érintett klubok és az MTT elnöksége, Felügyelő Bizottsága valamint a Szakmai Tanácsadó Testület tagjainak részvételével (kapcsolatfelvétel a szekcióvezetőkkel, a kapcsolattartás formájában, módjában való megállapodás, a tevékenységről, aktuális feladatokról való kölcsönös tájékoztatás) Javasolt időpont: 2018. november 9. péntek
A szekciók rendezvényeiről tájékoztatja a LCMSZ-t, e rendezvényeken tájékoztatást adnak a klubok tehetségszolgálatát érintő tevékenységről, igény esetén lehetőséget biztosítanak a klubok bemutatkozására.	A szekciók és a szekciókhoz közeli Lions klubok közvetlen kapcsolatfelvétele a műhelybeszélgetés tapasztalatai, eredménye után, a programokról való kölcsönös tájékozódás, megállapodás a lehetséges közös programokban (lehetőség szerint évente egy mobilítás szervezése) Javasolt időpont: 2018. december 31. (határidő)
A programban résztvevő klubok tevékenységének segítésére igény szerint a MTT tagjai sorából szakmai mentort biztosít.	A honlapon és levélben felhívás közzététele a tagságnak mentori tevékenységre való jelentkezéshez területek, témák megjelölésével. Javasolt időpont: 2019. február
A MTT szakmai konferenciáira meghívja a klubok képviselőit, lehetőséget nyújt a jó gyakorlatok, kezdeményezések bemutatására	Az MTT éves konferenciáján bemutatkozó lehetőség biztosítása; Időpont: 2018. 09. 21-22.
A klubok tehetségszolgálat tevékenységét bemutatja a Tehetség folyóiratban.	A folyóiratban a tevékenység bemutatása mellett tájékoztatás a megállapodásról, a klubok területi elhelyezkedéséről, az egyes klubok sajátosságairól. Jó gyakorlatok bemutatása Javasolt időpont: november 15. határidő 4. szám
Ígény esetén segítséget nyújt a LCMSZ tagjai által szervezett tehetségszolgálati szakmai programok, pályázatok előkészítéséhez és sikeres megvalósításához.	Az Elnökség és az SZTT tagjainak szerepvállalási felajánlását összegyűjtve rövid tájékoztató összeállítás a klubnak Javasolt időpont: 2019. február

Azért vagyok pedagógus, hogy a természet nyers gyémántját szép vígyázzal, csendben csiszoljam kristályba.

Németh László (1901-1975) Kosuth-díjas író.

Az együttműködés jó gyakorlatai

Demarcsek Zsuzsanna
(Első Nyíregyházi Lions Club)

Országos hálózati együttműködés kialakítása: A hálózati együttműködés szép példája a bemutatott program. Arra hívja fel a figyelmet, hogy összefogással, kölcsönös együttműködéssel könnyebben és eredményesebben haladunk előre a közös célok megvalósításában, a gyermekek nevelésében, a társadalom érzékenyítésében, a társas kapcsolatok építésében, az értékek átadásában, a jövő alakításában. A programot több településen szeretnénk megvalósítani, terveink szerint Pécsen, Székesfehérváron, Miskolcon, Kecskeméten, Nyírbátorban, Budapesten és Nyíregyházán. A megvalósítás alapjaita széleskörű együttműködés kialakítása adja, amely már több helyszínen több terület szakemberei kezdték meg az egyeztetéseket: a Magyar Tehetséggondozó Társaság szakemberei, a településeken működő Lions Clubok, alap- és középfokú művészeti iskolák, ifjúsági szervezetek, alapítványok, tehetségpontok, fogyatékosokat segítő civil szervezetek, tehetségsegítő tanácsok is. A program elindításában közreműködött Kormos Dénes és Tóth Ilona, akik több éve nyújtanak szakmai segítséget az Első Nyíregyházi Lions Club tehetséggondozó tevékenységéhez, és elkötelezték a hálózati együttműködés létrehozásában. Hittel és nagy szeretettel vállalják a többtíz kilométereket a célok elérése érdekében. A projekt gazdája az Első Nyíregyházi Lions Club és a TÉT Regionális Művészeti Tehetségsegítő Tanács. Az első Nyíregyházi Lions Club jószolgálati tevékenységet végző, bejegyzett civil szervezet, amely országos és nemzetközi szervezethez tartozik. Alapítói 18 éve dolgoznak a szembetegek megsegítése és támogatása érdekében, egészségmegőrző, prevenciót segítő szűrőnapokat szerveznek, eszközökkel segítik a fogyatékkal élő gyerekek fejlesztését, támogatják a tehetségek bemutatását. A Club tagjai közül hatan a Tanács alapító tagjai is. A program megvalósításában 5 tehetségpont vett részt (Bárczi Gusztáv Általános Iskola

Tehetségpont, Nyíregyháza; Kodály Zoltán Általános Iskola Tehetségpont, Nyíregyháza; Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola Tehetségpont, Nyíregyháza; Vikár Sándor Zenei Alapfokú Művészeti Iskola, Nyíregyháza; Tiszavasvári Általános Iskola Tehetségpont, Tiszavasvári.) A Ridens Szakiskola és Speciális Szakképző Iskola, a Göllesz Viktor Általános Iskola és a Bárczi Gusztáv Általános Iskola tanulói fogyatékkal élő tehetséges gyerekek, akik minden évben nagyon várják a találkozást. A projekthez csatlakozott a Nyolcadik Nap Társulat Nagyállóból.

A művészeti integrációs jó gyakorlat rövid ismertetése: „Minél különbözőbbek a gyermekek a csoportban – korban, fejlettségben, természetben – annál több szociális tapasztalatot szerezhetnek, és ezek a tapasztalatok döntő módon segítik személyiségük fejlődését” (Maria Montessori) A „Mindannyian mások vagyunk!” – Tehetségnap és Tehetségkonferencia a hálózati együttműködésre építő, integrációt megvalósító, a befogadást erősítő művészeti jó gyakorlat. A program célja hogy a művészeti tevékenységeken keresztül, indirekt módon és a megtapasztalás pozitív lélekemelő pillanataival hatással legyünk a résztvevők befogadó, együttműködő, mások elfogadására irányuló attitűdjére. Célunk szemléletmód-változás elérése az előítéletekkel, félelmekkel, tartózkodással és a sajnálattal szemben, valamint annak tudatosítása, hogy a fogyatékoság nem jelenti egyben az alkalmatlanságot, sőt hihetetlen teljesítmények forrása is lehet. A hangsúlyt a közös cselekvésre, a közösen átélt élményekre helyeztük, valamint arra, hogy minden résztvevő bemutathassa képességeit és a teljesítménye kivívja a kortársak elismerését is. Olyan iskolán kívüli helyzetet teremtünk, amely újszerűségében és környezetében is motiváló hatású, és maga a tevékenység is ösztönzőleg hat a résztvevőkre, amelyben a másság sokasága jelen van, amely során minden gyermek, fiatal fel-

nőtt átélheti az elfogadást. Célunk, hogy az elfogadás érzése erősítse az önfogadást is, amely a további fejlődés meghatározó tényezőjévé válik és előidézza a benne rejlő lehetőségek kibontakozását.

A kapcsolatfelvétel, a bevonás módszerei: Az ötletgazda a Lions Club soros elnöke, Belus Erika volt, aki a program kidolgozására négyfős csapatot hívott össze. A csapat tagjai a Lions Club, a Tanács és a potenciális partneri kör képviselői voltak, akik először megismerték egymás szakterületét, megtalálták a célok elérését szolgáló közös pontokat, majd a klasszikus ötletbörze alkalmazásával összeállították a programterv elemeit. A hagyományos bevonási módszerek, a tájékoztatás mellett, a megvalósító pedagógusok motivációját, érzelmi azonosulását és érdekeit is szem előtt tartva igyekeztek maximális elkötelezettséget kialakítani és megnyerni a partnereket a lehető legmagasabb szintű együttműködésre. A célcsoport tagjai általános iskolás és középiskolás tanulók, akik két nagy csoportba sorolhatók: fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő tanulók. A programba önkéntes jelentkezés útján kerültek a fiatalok, akik szaktanáraik vezetésével készültek a tehetségük bemutatására és a közös művészeti tevékenységek megvalósítására. A tanulók maguk is részesei voltak a tevékenységek összeállításának, ötletekkel, önkéntes feladatvállalásokkal gazdagították a programot. A pedagógusok nyitottak voltak a kezdeményezésekre, figyelembe vették a tanulói igényeket, szükségleteket.

„A művészetek az élet alkotó energiáit adják. Fejlesztik a gondolkodást, a koncentrációt, a kooperációs készséget, a kockázatvállalást, a nyitottságot, az intuíciót, a spontaneitást, a bizalmat és önbizalmat. Erősítik a képességet és szándékot arra, hogy az értékes dolgokat észrevegyük, kutassunk a felszín alatt.”

(Peter Renshaw)

A művészeti integrációs program esélyt teremtett arra, hogy a felszín alól előtűnjenek és megmutatkozzanak az igazi emberi értékek, hogy ne a külsőségek és az előítéletek határozzák meg az emberi kapcsolatokat. A résztvevő tanulók mindannyian mások. Más a tehetségük, a szociokulturális háttérük, az egészségi állapotuk, a családi helyzetük, a problémáik, a lehetőségeik tekintetében, de mindannyian azonosak a művészetek szeretetében, a megküzdésben, áldozatvállalásban és mindnyájukat felemeli a tevékenység öröme és a siker megélése. A személyiségük a művészetek által tud kiteljesedni, szocializációs fejlődésüknek színtere a közösség, amelyhez tartoznak, amelynek az értékrendje és normái szerint cselekszenek, amely további célok elérésére motiválja őket. Sokszínűek, különlegesen és sérülékenyek, szírom-törékenyek, érzékenyek, kincsek. Mindenki másképp, külön-külön. A közösen végzett tevékenység hatásmechanizmusa egyformán hatott minden résztvevőre, ugyanakkor a gyerekek spontán módon, egymásra is hatással voltak. Az együttnevelés és egymás nevelése egyszerre valósult meg. A társas együttműködést áthatotta a kölcsönös tisztelet, és elismerés. Más szempontok váltak nyilvánvalóvá minden résztvevő gyermek számára. A sérült gyerekek különlegesnek és sikeresnek látták önmagukat a többiek szemében, az egészséges tanulók a teljesítményeik miatt csodálták fogyatékos társaikat, és megtanulták becsülni a saját egészségüket és akadály nélküli lehetőségeiket. A másság kérdése is többféle megvilágításba került. Alapvetően minden ember más. Megismételhetetlen, egyedi, csoda. A másságot a tehetséges és a sajátosan tehetséges tanulók egyaránt megélik, az azonosság felismerése összekötötte a résztvevőket egymással.

„Az átütően tehetségesek általában nem felelnek meg a társadalmi elvárásoknak, normáknak, és nyilvánvaló, hogy sokszor már

gyermekkorukban is a környezet számára követhetetlenek, érthetetlenek illetve elérhetetlenek” (Gyarmathy Éva). A program hatása alól senki nem mentesült, generációkon átívelő módon aranyozta be a lelkeket. A Lions Club tagjai is cselekvő részesei voltak a programnak, nem külső szemlélői, így átélték a pillanatok erkölcsnemesítő hatását, a művészetekben kiteljesedni tudó gyermekek örömet és sikerét. A résztvevők felismerték azt, hogy az egészség a legnagyobb kincs, megőrzésére nagy gondot kell fordítani. Megtapasztalták, hogy az akadályokkal küzdő emberek hogyan képesek felülemelkedni a problémáikon és milyen kitartó munkát képesek végezni, hogyan őrzik meg a hitüket, lelkesedésüket, humorukat, hogyan találják meg az örömet, hogyan élik meg a sikert és milyen nagy teljesítményekre képesek. Mindezeket indirekt módon a helyzet adta tanulási folyamaton keresztül ismerték fel, spontán tanulás és modellkövetés révén. Nem volt szükség tanítóra, a szituáció nevelt. A résztvevő felnőttek, a diáksegítők és a mentorok is hasonló megtapasztaláson mentek keresztül, amiből erőt meríthettek a hétköznapi akadályok leküzdéséhez. Az egymás iránti felelősségvállalást is a helyzet alakította ki. Egymás segítése természetes módon valósult meg, a látók automatikusan segítettek a látássérült fiatalok közlekedését, vagy irányították a rajzolásukat. A fiatalok kapcsolatrendszere több szinten is bővült, megismertek más művészeti területen alkotó fiatalokat. A programba bekapcsolódtak az Első Nyíregyházi Alfa Leo Club fiataljai, akik közül többen is valamelyik művészeti ágban jeleskednek, tagjai a Vásárhelyi Tehetségpontnak, és fontos számukra a jószolgálati tevékenység is. Bízunk benne, hogy a jövőben a hálózati együttműködés hasonlóan szép példáiról tudunk számot adni.

*A szerző
a nyíregyházi Vásárhelyi László Alapfokú
Művészeti Iskola igazgatója.*

A tehetség az a képesség, amellyel az ember megvalósítja azt, amit elgondolt.

F. Scott Fitzgerald (1896-1940) amerikai író.

Magyar Tehetséggondozó Társaság

4032 Debrecen, Egyetem tér 1.
Számlasszám: Budapest Bank:
10102086-14988802-00000008
Alakult: 1989-ben;
www.mateh.hu
Adószám: 19654487-1-09

Elnök: Balogh László
Örökös tiszteletbeli elnök:
Czeizel Endre

Alelnökök:
Heimann Ilona
Polonkai Mária
Sarka Ferenc
Tóth Tamás
Turi Katalin

Titkár: Szénási Istvánné
Ügyvivő: Bohdaneczky Lászlóné

Az elnökség tagjai:
Balogh László, Bodnár Gabriella,
Bohdaneczky Lászlóné, Dávid Imre,
Heimann Ilona, Kormos Dénes,
Polonkai Mária, Sarka Ferenc,
Szénási Istvánné, Tóth Tamás,
Turi Katalin
(Állandó meghívott: Százdai Antal)

Felügyelőbizottság:
Gönczi Sándor (elnök)
Bíró Gábor, Gyurcsó Gyuláné,
Takácsné Laczó Szilvia

Szekciók és vezetőik:
Dél-dunántúli: Turi Katalin
Felsőoktatási: Bodnár Gabriella
Gyermekvédelmi: Kollmann J. György
Kelet-magyarországi: Dávid Imre
Kémiai és környezetvédelmi:
Török Istvánné
Művészeti: Berta József
Nyugat-dunántúli: Mentler Marianna
Óvodai: Szilágyi Ildikó
Szakértői: Heimann Ilona
Tanítói: Némethné Dávid Irén

**A MTT Honlap főszerkesztője és
rendszergazdája:**
Varga Arpád

T E H E T S É G
a Magyar Tehetséggondozó Társaság
negyedévente megjelenő szakmai,
információs kiadványa

ISSN: 126-8084

Szerkesztőbizottság:
Heimann Ilona, Mező Ferenc,
Százdai Antal, Tóth László

Felölős szerkesztő: Százdai Antal

Írásokat e-mailen várunk:
mttتهتسэг@freemail.hu

Korábbi lapszámok: www.mateh.hu

Kiadja a Magyar Tehetséggondozó
Társaság
Felölős kiadó: Balogh László elnök

Készült: Wondex Kft. Miskolc
www.wondex.hu

Húsz éves a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola: a táncművészeti ág bemutatása

Kácsor-Ignác Gabriella

Nyíregyháza városában, a valamikori Alvégen, egy Művelődési Házban kezdődött minden. A néptánc, amely meghatározója volt akkori pedagógusaink minden percének és pillanatának, nem hagyta nyugodni a táncosokat. Az említett Művelődési Házban működő *Nyírség Táncgyűttes* nagy létszámú és folyamatosan gyarapodó utánpótláscsoportjai egyértelművé tették a mindenkiben már régóta motoszkáló gondolatot, miszerint „*Hozzunk létre egy iskolát!*” De miért is?

A Nyírség Táncgyűttesben a néptánc által megismert értékek, a közösség ereje, az alázat, az elfogadás, a valahova tartozás fontossága utat mutattak az évek során. Ezt kapja örökül minden Nyírséges, útravaló ez táncos elődjeinktől, mestereinktől, amelynek átörökítése elsődleges célja pedagógiai munkánknak.

Ezen ÉRTÉKEK mentén indult útnak 1998-ban a **Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola**. Az akkoriban megkezdett út legfontosabb céljait az intézmény alapítói által megfogalmazott küldetésnyilatkozata is tartalmazza:

„Tisztelettel és alázattal merítünk nemzeti kultúránk tiszta forrásaiból, melyből táplálkozva végezzük alkotói, nevelői-oktatói tevékenységünket.

Nevelésünk lényege az értékközvetítés, a művészetek különböző területeinek oktatása során pedig a lélekformálás, személyiségfejlesztés és tehetséggondozás.”

A táncművészeti ág oktatói a fent említett útravalókkal már 20 éve utaznak. Az út pedig, amin járunk néha göröngyös, de izgalmas és élményekkel teli. Rengeteg állomás van már mögöttünk, kisebbek és nagyobbak egyaránt, sok-sok „utassal” (a 300 fővel induló iskolában ma már több mint 1700 tanuló közül 1000 gyermek táncol) ahol az utazás során velünk haladó tanulók, fiatalok a megszerzett komplex ismeretek segítségével hagyományokat értő és megélt emberré – felnőttekké – válnak, akiknek fontos a „valahová” tartozás, a közösségben való tevékenykedés öröme. Képesé válnak az elfogadásra, az önálló véleményalkotásra és a művészetek befogadására egyaránt.

A népi kultúra, a magyar néphagyományok sokszínűsége, az örök érvényű és egyértelmű értékein keresztül, a néptáncaink tanulása mellett, számtalan lehetőséget nyújt a komplex ismeretátadásra, személyiségfejlesztésre.

A hagyományos paraszti kultúra alapja az apáról fiúra történő hagyományozódás. A parasztember gondolkodása gyökeresen eltér a mai ember gondolkodásától. A régi mindig a biztosat és kiszámíthatót jelentette. A hit, az Istentől való eredeztetés mindenki számára egyértelmű és megkérdőjelezhetetlen volt, amely biztosságot adott. A mai ember mindig újabb és újabb kihívásokat keres, de nem tiszteli a régit. Ha valami elromlik, nem megjavítja, hanem újat vesz. A hagyomány tiszteli a régit, megőrzi és képes úgy létrehozni valami újat, hogy a meglévőt

átértelmezve, továbbfejlesztve, saját tapasztalatait a régiekkel összegyúrva mindenki számára elfogadható, mégis újszerű dolgot hoz létre. Fontos, hogy hasonló gondolatissággal tudjunk a mindennapok pedagógiájában tevékenykedni. Közösen!

Nagyon fontos számunkra a helyi táncgyományok minél hitelesebb megőrzése, átörökítése, megélése. A Hagyományok Háza programsorozatában lehetőség nyílt arra, hogy helyi szokásokat és az ahhoz kapcsolódó táncgyományokat Budapesten is bemutassuk az érdeklődő iskoláknak, gyermekeknek. Az iskolánkban négy művészeti ág: **táncművészet, színművészet, képzőművészet és zeneművészet** oktatása zajlik. Tanszakaink: néptánc, moderntánc, festészet, színjáték, népzene. A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola erős bázisát a táncos fiatalok alkotják, akik Nyíregyházán és környékén, 15 telephelyen, a legmagasabb létszámmal vannak jelen rendszerünkben. Büszkék vagyunk arra, hogy iskolánkban az előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamai egyaránt jelen vannak, az igazán elhivatottak elvégzik mind a 12 évfolyamot. A magasabb évfolyamon tanuló diákok közül többen szakirányban tanulnak tovább. Számtalan VLAMI-s diák táncol hivatásos együttesekben, választja hivatásul a pedagógus pályát. Büszkék vagyunk arra, hogy volt tanítványaink közül többen ma már az iskola pedagógusaiként örökítik tovább hagyományainkat. Táncpedagógusaink intenzíven lüktető, tenni akaró emberek. Oktató és nevelő tevékenységük megkérdőjelezhetetlen, elhivatottságuk példaértékű. Tevékenységüket gyakorlatias, magas színvonalú szakmai munka, a kölcsönös figyelem, az egymásra hangoltság és barátság jellemzi. A tudásmegosztás, a közös gondolkodás az egyik alappillére VLAMI nevelőtestületének, amely során a különböző tapasztalatok egy új, magas szintű minőséget hoznak létre. Az iskolánk arculatához hozzátartozik, hogy az autentikus formák mellett a néptánc újszerű köntösben, táncszínházi formában is színpadra kerül. Így készült mesejáték feldolgozás, a lélek rezdüléseit ábrázoló tánc, klasszikus zenére született táncoreográfia.

A táncos kollégák együttműködése közösségen belül és azon túl is egyedülálló. Több, tanszakokat összefogó performansz, projekt, közös alkotás született már, amely elsősorban az azonos céloknak és a gyermekközpontú oktató-nevelőmunkának köszönhető.

Élményeink a teljesség igény nélkül: a *Fehér Liliomszál* címet viselő előadások évvel ezelőtt 300 néptáncos bevonásával lehetőséget adott egy két felvonásos táncjáték létrehozására.

Az *ART-Óra* Kreatív projektben az iskolatanszakainak összefogásával egyedülálló alkotási- tanulási folyamat és projektbemutató részesei lehettünk. A projektmódszer lehetőségein belül megadott téma feldolgozására vállalkoztunk, mely aktivizálta a gyermekek érdeklődését, a tananyagot egységben tudta közvetíteni, több szakterületet érintett, használta a tanítási órán kívüli programok tapasztalatait, megszerzett ismereteit és gazdagította a VLAMI arculatát.

Külső partnerek bevonásával vált teljessé mindez.

A erget különlegessége a központi téma és a művészeti ágak közötti egység megjelenése volt, ahol a képzőművészeti alkotások a mozgások, koreográfiák, szöveges részek szerves részeként szerepeltek. Egyedülálló, különleges értékeket közvetítő, példértékű projekt és performansz jött létre.

Legfrissebb élményünk a *Körös-körül aranycipke* című összművészeti műsorunk, amelyen keresztül is közvetítettük névadónk, Vásárhelyi Laci bácsi gondolatait:

„...tegyük ezüst, s arany foglalatba népi hagyományaink erg maradt gyöngyszemeit, s úgy mutassuk meg honfitársainknak s a nagyvilágnak, mit alkotott ez a nép itt a Kárpát-medencében...”

Ezt a lélekemelő utazást tovább emelte a bemutató azon pillanata, ahol tanítványaink eredeti, Mérában (Kolozsvár melletti, kalotaszegi település) készített öltözetekben táncolhattak, az erdélyi testvériskolánk táncosaival (Cifra Táncgyűttes) karöltve. Az érzés elmondhatatlan volt. Megelevenedett a régi, kicsit megállt az idő és megsimogatta a lelkünket.

Tanáraink szakmai szerepvállalása mind országosan, mind regionális és városi szinten kiemelkedő. A kiemelt figyelmet igénylő tanulók különleges bánásmódot kívánnak. Mind a hátrányos helyzetű diákok, mind pedig a kimagaslóan tehetséges diákok az esélyegyenlőség elve mentén kapnak figyelmet. Programunkban kiemelt helyen szerepel a tehetséggondozás, amely tanórán kívüli tevékenységek keretein belül valósul meg. A „**Vásárhelyi Tehetségpont**” feladata a regionális tehetségsegítés. Iskolánkban számtalan tehetségműhely és te-

hetséggondozó program valósult már meg. A tehetséggondozó központként feladtunk a tehetségazonosítás és gondozás, valamint a kutató tevékenység megvalósítása. A táncos tehetség koncepciójának kialakításához a Magyar Táncművészeti Egyetem partner intézményei körében végeztünk kutató munkát, amelynek eredményeit a *TÁNC-OK* című kiadványunkban tettük közzé. A tehetséges tanulóink és csoportjaink rendszeresen díjakat szereznek a szülő, kamara és csoportos versenyeken. A Géniusz Tehetségprogram keretében országos táncos tehetségtábort szerveztünk és meghirdettük a Koreográfus Palántaképző Projektet és a Fiala Táncos Tehetségek Bemutató Színpada rendezvényünket, amellyel a koreográfus tehetségek azonosítása és gondozása, a tehetségek felfedezése volt a célunk.

A Tiszavasváriban, Nyírbátorban, Gávavencsellőn, Szorgalmatoson, Geszt-réden, Bökönyben és Biriben működő táncsoportok, valamint a nyíregyházi Ispiláng és Topogó Táncgyűttesek mellett néhány táncműhely is alakult iskolánkban: Margaréta Táncműhely; Lókötő Táncműhely; valamint a nagykállói Kállai Kettős Táncműhely.

Több csoportban és műhelyben a Nyírség Táncegyüttes utánpótlás nevelése zajlik. Az ilyen módon is működő művészeti csoportjaink ereje a közösségben rejlett, és rejlik még most is. A programok sokasága, a rengeteg együtt töltött idő szoros köteléket szőtt a tagok között, épp úgy, mint a Nyírségben.

A hagyományozódás modern köntösben ugyan, de működött, működik még mindig. A városi csoportok egyes korosztályban dolgoznak, a kicsik és nagyok egymástól tanulnak, az életkorból adódó hierarchia szépen formálja a közösségeket és az egyéneket.

A tánc elemekre bontása, annak a táncosokkal közösen történő újraértelmezése és újraalkotása, a táncstílus (egy-egy tájegység jellegzetességei) megértése és megtanulása jellemzi a műhelymunkákat. A közösen létrehozott szabályrendszer, megfűszerezve az oktatók által fontosnak tartott normákkal, csapatokat alakít ki, melyben a szakmai munka, annak minden nehézségével együtt szárnyra kap. Ezen csoportok több külföldi vendégszereplésen is képviselték iskolánkat és Magyarországot.

Iskolánk az integráció helyi nagykövete is. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képzése az esélyegyenlőség elvén zajlik. Táncpedagógusaink nagyfokú érzékenységgel és sok-sok év tapasztalatával foglalkoznak a roma tanulók képzésével. Komplex személyiségfejlesztő programok, kiemelkedő tehetségek fejlesztése, a szakirányú továbbtanulás elősegítése egyaránt helyet kapnak intézményünkben.

Folyamatosan jelen vannak roma csoportjaink szakmai fórumokon, melynek egyik, országosan talán egyedülálló állomása volt a **Magiszter**

Táncegyüttes Gyermek Néptáncantológiára való meghívása.

Az országos szakmai rendezvények sorában igen rangos helyet foglal a Gyermek, Ifjúsági és a Felnőtt és a Kortárs Néptáncantológia, amelyekre évtizedeken keresztül meghívást kapott az iskolánk.

A város és iskolánk életében hagyományos, iskolai „hagyományainkat” méltón megjelenítő, állandó programjaink a Sóstói Múzeumfaluban megrendezett, nagy ünnepeket bemutató műsoraink, amelyekben testközelbeli élményeket közvetítő, húsvéti, pünkösdi, májusfa állításhoz kapcsolódó szokások elevenednek meg évről évre.

Az iskola állandó „mozgásban” van. Egyéni, kis- és nagycsoportos szakmai programjaink száma szinte végtelen. Szervezői vagyunk országos, regionális és városi versenyeknek, egyik büszkeségünk a sok közül a mára már nagykorúvá vált **Vécsey-Vásárhelyi Országos Kamara Néptánc és Népdaléneklési Verseny.**

Nevelőtestületünk tudásteremtő közösségként működik, melyet a szakértelem, a közös „szenvedély”, a tudás és a tapasztalat szabad áramlása határoz meg. Önálló alkotói és művészeti munkák sokaságának egyik termése a **Néptánc Oskola** című könyv. Nem tantárgyanként fogalmaztuk meg gondolatainkat, sokkal inkább a „nagy egészet” vizsgálva kutakodtunk, hiszen a magyarság kultúrája, sokszínűsége, mélysége teljes mértékben kiszolgálja a komplexitást, amely az ismeretanyagra és a tantárgyakra (néptánc, népi ének, folklórismeret) egyaránt vonatkozik. Jelenleg a könyv digitalizálása zajlik. A **VLAMI** táncos csapata, annak apraja-nagyja, tanárok és tanítványok mindannyian a tánc „fogságában”, annak kitörölhetetlen varázsában élnek, gondolkodnak, tevékenykednek. A tanulás, formálódás és fejlődés állandó. Mindezek eredményeként az iskola bekerült a **Magyar Művészetpedagógiai Értéktárba**. Egyik legfontosabb átadni és megélni kívánt célunk, hogy közösségünkben a tánc kézzel fogható elemei és figurái, a táncból áradó harmónia a táncos lelkében, annak mélységeiben váljon igazzá és teljessé. Tettük és tesszük ezt, minden szinten, alázattal és tiszta szívvel.

„Olykor megállnak a pitvarban ez elmúlt évszázadok, összemosolyognak a pillanattal, megsimogatják a hagyománytól megáldott kezeket... s mintha lánc kerülne erge a jövő, a fejlődés nyakára...Vannak még ilyen pillanatok.”

A szerző
néptánc pedagógus,
az iskola igazgatóhelyettese.

„Talentum – Tehetséggondozó Gyermekvédelem”

A nevelőszülőknél élő gyermekek értékeinek felfedezése, megőrzése, kibontakoztatása

Becseiné Kató Anikó

A Kelet-magyarországi Református Nevelőszülői Hálózat programjának célja segítséget nyújtani a nevelőszülőknél élő gyermekek értékeinek felfedezésében, megőrzésében, kibontakoztatásában és hasznosításában a megfelelő háttér biztosításával. Ehhez 4 körzetben (Debrecen, Mátészalka, Miskolc és Tiszaszentimre) 4 pszichológus összesen 240 nevelőszülőt és 240 általuk nevelt gyermeket vizsgált meg, hogy csoportos fejlesztésüket – benne a tehetség ígéreteket – előkészítse.

A pszichés fejlődés pillanatnyi keresztmetszetében készült átfogó felmérés jelentősége, hogy kijelöli a konkrét tényekre alapozott, legmegfelelőbb hozzáállás, gyógyítás és fejlesztés útjait a gyermekek, nevelőszülők és szakemberek számára egyaránt.

A célcsoporttagok bevonását a nevelőszülők tanácsadói által előzetesen összeállított névlista alapján végeztem. Az első kapcsolatfelvétel telefonon történt. Az érintett nevelőszülőket meggyőztem a program előnyeiről és időpontot egyeztettem személyes találkozásra az adott család bevont tagjaival. A személyes találkozás alkalmával megismerkedtünk; közös családi és egyéni beszélgetéseket folytattunk, és együtt kitöltöttük a teszteket.

A tesztek felvételére többféle módszerrel is alkalmaztam. Legtöbbször rövid ismerkedés után együtt kezdtünk a tesztek kitöltéséhez. A teszt lényegét és a válaszadás módját ismertetve, kérdésről kérdésre haladtunk, amelyeket szükség esetén átfogalmaztam, a gyerekek életkorának megfelelően egyszerűsítettem. Legtöbbször a csak gyermekekre vonatkozó tesztekkel kezdtük, akik az elhangzott kérdést követően hangos gondolkodás után rögzítették a válaszaikat. Ezt a szülők komoly érdeklődéssel figyelték, gyakran hozzáfűzték a saját véleményüket, kifejezték örömeiket vagy meglepődésüket – szembesülve a nevelt gyermekeik olyan tulajdonságaival, vágyaival, viszonyulásaival, amelyek eddig rejtve maradtak számukra.

A felnőtt és a vele élő gyermek eltérő véleménye esetén igyekeztem fényt deríteni a véleménykülönbség okára. Az olyan kérdéseknél pedig, amelyekre a múltban más válasz született volna, elbeszélgettünk arról, hogy milyen állapotban került a gyermek a mostani otthonába, testi-lelki sérüléseiből hogyan sikerült talpra állnia, és fejlődési folyamatában milyen nagy utat tett meg. A gyermek-tesztek kitöltése után a gyermekeket és felnőtteket egyaránt vizsgáló, „közös” tesztek kitöltése következett – az előbbi módszerrel, amely minden résztvevő számára a saját személyiségén – tulajdonságain, szemléletén és viselkedésén – való elmélyült gondolkodáson túl egymás mélyebb megismerését, megértését és a kapcsolatuk felülvizsgálatát is szolgálta. A „közös” tesztek után a gyermekek lemehtek a helyszínen található védett játszótérre, vagy a játszóházba, amíg nevelőszüleik kitöltötték a rájuk vonatkozó tesztet. Ez komoly önreflexióra ösztönözte őket; közben gyakran bukkantak fel személyes problémák, amelyeket a nevelőszülők mély őszinteséggel és a valódi megoldásokra való nyitottsággal tártak elő.

A tesztek egyéni felvételének módszerét akkor használtam, amikor feszültség érződött a családtagok között, vagy ha a család tagjai ezt a lehetőséget választották. Ennek előnye, hogy így mindenkinek nagyobb lehetősége van kimondani a rejtett vágyait, fájdalmait és félelmeit; őszintén megfogalmazhatja az érzéseit, véleményét a család többi tagjáról. A gyermekek négy-szemkörti vizsgálata során többször derült fény súlyos problémákra: a szülőcsaládból hozott trauma hatásaira, a nevelőcsaládban és társadalmi környezetben lévő konfliktusokra, az identitáskeresés küzdelmeire. Örvedetes tapasztalatom a hasonló képességekkel, érdeklődési körrel és főbb személyiségvonásokkal bíró nevelőszülők és

nevelt gyermekeik közötti harmónia, amelyről egymástól függetlenül is beszámoltak. Az egyéni beszélgetések során kiütköztek a család tagjai között lévő feszültségek okai is. A konfliktusok egyrészt a képességek, érdeklődési kör és az érzelmi igények komoly eltéréseinek tulajdoníthatók. Másrészt a „generációs szakadék” következményei, amely nem a korkülönbségből, hanem a nevelőszülő tekintélyelvű nevelési elvekhez való ragaszkodásából fakad. Az egyéni beszélgetések során kirajzolódott a családi kapcsolatrendszer minősége, az egymáshoz való hozzáállás. Képet kaptam arról, hogy a nevelőszülők mennyire képesek az életgyakorlatukban a keresztyén értékrendet megvalósítani: egymást feltétel nélkül elfogadni; egyenrangúnak, egyformán fontosnak és értékesnek tartani; mennyire tudják a mindennapi életüket úgy szervezni, hogy a család minden tagjának a véleményét, igényeit egyeztessék, és a szabadidőt is aktívan, strukturáltan együtt töltsék. Megfigyeltem azt is, hogy a nevelőszülői feladatra való vállalkozás különböző motivációi eltérő nevelőszülői teljesítményhez vezetnek. A legerősebb motivációt, és a tökéletességre való felfokozott törekvést azok részéről tapasztaltam, akiknek nem születhetett saját gyermekük, vagy akik elveszítették a gyermeküket, illetve az „egyetlent” már kiröpítették. A gyermekek beszámolóit alapján a munkába járó nevelő-anyák általában otthon is magasabb teljesítményt nyújtanak, mert mindenütt igyekeznek maximálisan helytállni. Különbségek mutatkoztak a fogyatékos gyermeket is vállalt nevelőszülők teherbíróképességét illetően. Egy részük érzékelhetően több figyelmet fordít mindegyik gyermekre, differenciált nevelésre törekszik, s az átlagosnál jobban értékeli és fejleszti az egészséges gyermekek képességeit. Néhánynak azonban a sajátos nevelést igénylő gyermek mellett nem jut elegendő energiája a kevésbé problémás gyermekekre, aki így hátrányba kerül. A nevelőszülők különböznek a problémamegoldó képességben és abban, ahogyan a gyermeki önbecsülést növelni igyekeznek – ez szoros összefüggést mutat a saját önbecsülésükkel. Eltérő mértékű a türelmük és kitartásuk, és a hajlandóságuk a részükről kívána-

tos változtatásra: új, hatékonyabb szülői viselkedések kialakítására. Vannak közöttük végsőkig elszánt harcosok, akik a gyermekeik iránt tanúsított előítéletek ellen ádáz küzdelmet folytatnak a településükön lévő oktatási-nevelési intézmények dolgozóival. Az egymás közelében élő nevelőszülők, -családok kapcsolatát tekintve pedig, éppúgy jelen van a rivalizálás, az elzárkózás, mint a testvéri odaadást felülmúló, mély, baráti együttműködés.

A felmérés során a felnőtteknek 4, a gyermekeknek 6 tesztet kellett kitöltenie. A felnőtteknek készült pszichológiai immunrendszer kérdőív 80 állítást tartalmaz az ember jellemző tulajdonságairól és életfelfogásáról. A teszt 16 dimenziót vizsgál, majd összegez. A gyermekek és felnőttek együttérzését, beleérző-képességét vizsgáló empátia teszt 33 olyan állításból áll, amelyek egy-egy szituációban való viselkedési reakciót írnak le. A szintén „közös” öt szeretetnyelv teszt úgy vizsgálja az egyén számára legértékesebb szeretet-kifejezési módokat, hogy 30 kijelentéspárból minden esetben a ránk jellemzőbbet kell kiválasztani. Ez segít meghatározni, hogy a dicséret, a minőségi idő, az ajándékozás, a szívességek, vagy a testi érintés fontosabb-e nekünk.

A gyermekek és felnőttek szociális kompetenciáját vizsgáló fa – a Blob tree – a rajta különböző helyzetben ábrázolt ember-alakokkal számtalan választási lehetőséget biztosít arra, hogy az ember megtalálja az aktuális fejlődési állapotát, életérzését és társas helyzetét egyaránt legjobban kifejező szimbólumot.

A csak gyermekeket mérő tesztek közül az SDQ képességeket és nehézségeket vizsgáló teszt az érzelmi és viselkedési problémákat, a hiperaktivitást és a kortárskapcsolati problémákat igyekszik feltárni; ezek számszerűsített összege adja az össz-probléma értéket. A teszt

a segítő, előzékeny viselkedést is méri. A Junior személyiség kérdőív (JEPQ Eysenck gyermek-teszt) méri az érzéketlen, ellenséges, agresszív viselkedésre való hajlamot, az extravertiót, az érzelmi labilitást és túlzott aktivitást; valamint a társadalmi elvárásoknak megfelelő viselkedés vállalásának a mértékét. A gyermekek nyitó kérdőíve a fejlődési, és a programban való együttműködési motivációt vizsgálja. Fényt derít a gyermek hozzáállására, képességeire és teljesítményére, valamint társas viselkedésére és fejlődési vágyára. Érdeklődik a példaképéről, speciális képességeiről és a jövőbeni céljairól.

Az általam bevont 160 fő (83 felnőtt és 77 gyermek) összesen 800 tesztjét feloldozva a következő eredményekről számolhatok be. A felnőttek pszichológiai immunrendszer kérdőívének összeített pontszámai alapján a nevelőszülők pszichés immunitása 64 és 97% közötti. 14-en értek el rendkívül jó, 94% fölötti eredményt, akiknek életkora 34-61 év között van, fele faluban, fele városban él, egyharmada férfi. A pszichológiai immunrendszer minőségében közrejátszik a nevelőszülők értelmi és érzelmi intelligenciája, az élettapasztalataikkal való megküzdés sikeressége és az önbecsülésük. Negatívan hat rá az önállóságot, és kreativitást korlátozó, egykori tekintélyelvű nevelés, amely agressziót örökít át.

A „közös” tesztek eredményeit áttekintve, az empátia felnőttek között 57-95%-os, gyermekeknél 42-90%-os eredményt mutat. A legalacsonyabb számok a súlyos traumákon átesett, gyógyuló-féleben lévő gyermekek esetében születtek; a legmagasabb pontszámot a magas érzelmi intelligenciájú felnőttek érték el, bár a kamaszlányok között sem volt ritka a kiemelkedő eredmény. Az empátia jórészt tanult viselkedési reakció, így lehetséges, hogy a magas empátiájú nevelőszülő nevelt gyermeke (főként, ha hosszabb ideje él nála) gyakran hasonlóan magas eredményt mutat. Nem feltétlenül társul a felnőttek erős pszichológiai immunrendszeréhez magas empátia-érték; a legmagasabb empátiájúaknak csupán egyharmada van az erős pszichológiai immunrendszerűek között.

Az öt szeretetnyelv teszt eredményei arról tanúsodnak, hogy az esetek kb. 75%-ában mutatható ki elsődleges szeretetnyelv. Sok embernek legalább két, közel azonos jelentőségű szeretetnyelve van, de előfordul az is, hogy 3-4 szeretetnyelv is hasonló mértékben képvisel értéket a teszt kitöltője számára. Az eredményeket összesítve, a szeretetnyelvek használatának arányai gyerekeknel: 1. minőségi idő: 61%, 2. érintés: 14%, 3. szívességek: 11%, 4. dicséret:

8%, 5. ajándék: 5%. A szeretetnyelvek rangsora felnőtteknél a következő módon alakul: 1. minőségi idő: 78%, 2. szívességek: 11%, 3. érintés: 9%, 4. dicséret: 2%, 5. ajándék: 0%. A legideálisabb az volna, ha egyformán igyekeznénk mind az öt csatornán kifejezni a szeretetünket.

A szociális kompetencia (Blob tree) eredményeiről elmondható, hogy a célcsoporttagok igen gyakran jelölték helyzetüket a családi összetartozás szimbólum egyikével; a kamaszok, vagy az együtt nevelőszülőhöz került vértestvérek az egyenrangú partneri kapcsolatot, a barátság jelképével. Megható volt, amikor a nevelőszülő és nevelt gyermeke jellemezte a kapcsolatukat egymástól függetlenül a barátság szimbólumával. Többen önálló, független személyként értékelve magukat, féltőn boldog harmóniában vagy egyenesen a csúcson azonosították magukat. Jónéhányan kapaszkodó, vagy a másikat megmentő szimbólumot választottak; de előfordult a világtól elzárkózó, a levegőben lógó bizonytalankodó, vagy szétárt karokkal a földön álló – várakozásteli újakezdő – „állapotjelentés” is. Mindezek a háttér-információk ismeretében teljesen érthetőek.

A program további részeként megvalósítandó 30 óras, a problémák valódi megoldását célzó csoportos fejlesztés 3 turnusban összesen 60 felnőtt számára biztosít lehetőséget minden körzetben. A bevont és felmért gyerekek közül viszont kiválasztásra kerül 15-20, leginkább segítségre szoruló, csoportban várhatóan hatékonyan fejleszhető gyermek. A csoportfoglalkozás alsó korhatára: 9 év.

A kiválasztást elsősorban a teszteredményekre alapoztam. Néhány esetben segítette a döntésem a gyermeknek az egyéni beszélgetés során megismert élettörténete, küzdelmei, problémái. A ponthatárok meghatározását a célcsoport összeredményeinek ismeretében végeztem. Azokat választottam ki, akiknek SDQ – képességeket és nehézségeket vizsgáló teszt-eredményei elérték vagy meghaladták a legmagasabb össz-probléma érték 50%-át. A proszociális viselkedést mérő eredmény a kiválasztásra nézve másodlagos volt. Kiválasztásra kerültek azok, akik a Junior személyiség kérdőív (JEPQ – Eysenck gyermek-teszt) által vizsgált, veszélyt jelző faktorok bármelyikében elérték vagy meghaladták a célcsoportban mért legsúlyosabb eredményérték 50%-át. E két teszt eredményei a legtöbb esetben együtt mozognak. Az empátia teszt eredményei kisebb gyermekek esetében leginkább a szülői viszonyulás és empátia tükröi, identitáskereső kamaszoknál és nemrég

nevelőszülőkhöz került, még a szülőcsalád helytelen értékrendjét követő s az ott szerzett traumák emlékeitől szenvedő gyereknél alacsonyabb az empátia, amely 60% alatt megerősíti a gyermek fejlesztési szükségletét. Az öt szeretetnyelv eredményei egyenrangúak, sok esetben szintén a szocializáció következményei. Azonban ez a teszt – ismerve a gyermek körülményeit – a hiányzó szeretetszóra is árulkodik. Akinél a dicséret rajzolódott ki a legfőbb szeretetnyelvként, azok szinte minden esetben a hiányzó dicséretre való vágyakozásról számoltak be a beszélgetésünkön. Vonatkozik ez az érintésre is. Mindez szintén támogatta a csoportos fejlesztés mellett való döntést. (A modern pedagógia a keresztyén pedagógiával egybehangzóan arra indít minket, hogy fedezzük fel és dicséretjük meg a legapróbb értékeket, a jó legkisebb megnyilvánulását is – egymásban és a gyermekekben egyaránt. Tartsuk szem előtt, hogy a gyermek a felnőtt viselkedésének, hozzáállásának a tükré, ezerszeres nagyításban; azt viszonzza, amit kapott – ezért a jószág példájánál nincs hatékonyabb nevelés!) A Blobtree életérzést, lelki-állapotot, fejlődési szintet kifejező szimbólumai közül kevesen választottak semleges, illetve negatív helyzetet jelző ábrát, bár ez is előfordult. A kiválasztásban ez ilyenkor megerősítő jelleget esett latba. A nyitó kérdőív a területemen közel azonos (90% fölötti) motiváltságot jelzett, így a kiválasztást ez nem befolyásolta.

A felmérés betöltötte küldetését, kijelölte a tehetséggondozást megalapozó gyógyítás, és a speciális fejlesztés útjait. Körzetenként csoportos fejlesztés keretében 15-20 gyermeket fogunk segíteni, hogy gyógyulhassanak és kihozhassák magukból a legjobbat. A felnőtt csoportfoglalkozások által 60 nevelőszülőt támogatunk abban, hogy biztosíthassák a megfelelő fizikai, szellemi és lelki-érzelmi hátteret a nevelt gyermekekben rejlő tehetség felfedezéséhez és megőrzéséhez, hatékonyan segítsenek azok kibontakoztatásában és hasznosításában.

A mérés és értékelés a „Talentum – Tehetséggondozó Gyermekvédelem” EFOP-2.2.14-17-2017-00009. sz. pályázat támogatásával valósult meg.

a szerző:
pasztorálpszichológus, középiskolai tanár
a Mátészalkai Kossuth téri
Református Egyházközség lelkésze

Mit adott nekem az Arany János Tehetséggondozó Program?

Molnár Dávidnak hívnak, 2002-től 2007-ig volt szerencsém részt venni az Arany János Tehetséggondozó programban Tatán. Hogy mit is gondolok az AJTP-ről? Ez a program túlmutat egy átlagos „program” jellegén. Sokkal több annál. Én, személy szerint inkább lehetőségnek hívnám. Hiszen ez egy kiugrási lehetőség nagyon sok diák számára annak érdekében, hogy megvalósítsa álmait. Így adott nekem is alkalmat arra, hogy ott legyek, ahol most vagyok. Az, hogy a Budapesti Gazdasági Főiskolára járok, az AJTP nélkül szinte elképzelhetetlen lett volna. Ez - a program mellett - köszönhető a tatai Eötvös József Gimnáziumnak is, melynek tanárai elkötelezettek a hivatásuk iránt és célul tűzték ki a felsőfokú tanulmányokra való eredményes felkészítést. A nyelvvizsgára és az emelt szintű érettségikre való felkészítés, az ECDL jogosítvány megszerzésének segítése – a teljesség igénye nélkül - mind-mind hozzájárult ahhoz, hogy a felsőoktatási felvételi során azonos eséllyel induljunk az ország többi középiskolájából kikerült diákkal szemben és magabiztosan vegyük az akadályokat. Előnyömré vált még az is, hogy más iskolákkal szemben a tananyag mellett önmagamot is megismerhettem. A készségfejlesztő órák, a csoportfoglalkozások biztosították számomra azt, hogy jobban meg tudjam ítélni saját magam és személyiségem is a helyes irányba tudjam fejleszteni. A tanulásmódszertan órákon elsajátított tudást a mai napig hasznosítani tudom egy-egy vizsgaidőszak alkalmával. De nem csak tanulmányi téren értek engem sikerek. Jó érzéssel gondolok vissza az osztálytal együtt eltöltött öt évre, a kollégiumos élményekre, a közös sítáborokra és a hétfégi programokra. Hiába volt majdnem évtizede, a mai napig tisztán élnek emlékeimben a zánkai tábor önfelelt percei. Akkor még gondolni sem mertem volna, hogy ilyen sok kapu nyílik meg előttem. És jó volt látni az ismerős arcokat a negyedik év utáni nyáron Mezőberényben megrendezett találkozón. A közös programokon keresztül jobban megismerhettük egymást, mint egy átlagos középiskolai osztály. Ennek köszönhetően sokkal mélyebb barátságok alakultak ki, és megtanultuk, hogy a szakmai ismeretek mellett az emberi kapcsolatok is nagyon fontosak a mai világban. Alkalmazkodóképesség, nyitottság nélkül lehet bármilyen képzett az ember, ha ezen képességei hiányoznak, nehezen fog boldogulni későbbi munkahelyein. A program igazi értékére annak véget érése után jöttem rá. Amíg részese voltam, nem tudtam, hogy ennek egykor ekkora hasznát fogom venni. Nem érződött rajta a „kényszerítő” hatás, egy játékos-tanulós öt évnek éreztem. Mindent összevetve szerencsésnek érzem magam, hogy anno felvételt nyertem az Arany János Tehetséggondozó Programba, melynek nagyon sok mindent köszönhetek, és próbálok a jövőben is, ahogy eddig is próbáltam, „Aranyos” diák módjára viselkedni.

Félig sem olyan fontos az, amit tanítunk gyermekeinknek, mint az, ahogy tanítjuk. Amit az iskolában tanultunk, annak legnagyobb részét elfelejtjük, de a hatás, amit egy jó oktatási rendszer szellemi tehetségeinkre gyakorol, megmarad.

Eötvös József (1813-1871) író, jogász, miniszter, az MTA elnöke.

Félideőben a Tehetségek Magyarországa program

(Áttekintő összefoglaló az EFOP 3.2.1 kiemelt projektben a
Matehetsz által eddig megvalósított szakmai feladatokról.)

Tutorrendszer: 2020-ig kialakításra kerül a tehetségsegítés egész országot lefedő, személyes tehetségtámogató rendszerre, a tutorhálózat. A hálózat célja, hogy minden régióra kiterjedően, személyes kapcsolattartáson alapuló és példaértékű tehetségsegítő szakemberhálózat, tutorhálózat jöjjön létre. A tutorrendszer két fontos szereplője a tutor (a tehetségsegítő szakember), aki egyéni támogatásban részesíti a tanulókat (azaz a tehetséges fiatalokat), aki a rendszer másik főszereplője. A tutorrendszer (a tutorok segítő tevékenysége által, valamint a további támogató elemek biztosításával) a jelen projektünkben 11 hónapon keresztül kíséri a bevélogatott fiatalokat.

Eredmények számokban:

a 2017-es tutorálási évben 38 tutor, 324 tanuló került bevonásra;

a 2018-as tutorálási évben 104 tutor, 880 tanuló került bevonásra.

A 2019-es tutorálási évben 105 fő tutor aktív közreműködését tervezzük és várhatóan közel 700 fő tanuló kaphat segítő támogatást a tutor program keretében. Az EFOP-projekt országos kiterjesztését Budapesten és Pest megyében NTP-tükörprogram teszi lehetővé. A KMR-ben a Nemzeti Tehetség Program hazai forrásainak felhasználásával megvalósult tutori támogatás eredményi számokban:

2017-es tutorálási évben tutor száma: 10 fő, tanuló száma: 139 fő

2018-as tutorálási évben tutor szám: 24 fő, a tanuló száma: 171 fő

A 2019-re a tervezett NTP-s számok: bevont tutorok 25 fő, tanuló 140 fő.

Önismereti hétvége és nyári tábor a program keretében

Csoportos, tömbösített tehetséggondozás: A csoportos helyi intézményi tehetségsegítő tevékenységek megvalósítását a köznevelési korosztályú gyermekek/tanulók tehetséggondozását végző tehetségpontok és tehetségsegítő tanácsok számára hirdettük meg. A felhívás keretében bármely tantárgyhoz, tehetség- vagy műveltségi területhez kötődő szakköri tevékenységre, továbbá kézműves programra vagy kirándulásra lehetett pályázni. A pályázat keretében a megtervezett speciális fejlesztőprogram mellett egy a tehetségsegítéssel kapcsolatos műhelybeszélgetés megszervezésére is lehetőség kapott a pályázó intézmény vagy szervezet.

Eredmények számokban:

A csoportos fejlesztésben részesülő tehetségek, érdeklődő tanuló száma: 19.723 fő

Tudományos szakkör; csibészturna játék; kézműves foglalkozások

Csibészturna.hu oldal továbbfejlesztése és tanulói használata: A Tehetséghidak Program során elindított, majd a Tehetségek Magyarországa projekt keretében kibővített Csibészturna.hu oldalunkon jelenleg 500, a 3-8. évfolyamos tananyaghoz kapcsolódó gyakorló feladatsor, valamint 25 kognitív játék áll a diákok, a tehetségfejlesztésben dolgozók és a szülők rendelkezésére. A honlap kialakításával célunk volt, hogy olyan izgalmas, érdekes online tartalmat kínáljunk, amely egyrészt a tanulók által önállóan is használható, másrészt a tehetségfejlesztéssel foglalkozó szakemberek munkájához az elemző funkcióin keresztül segítséget is nyújt. Az oldalon elérhető tartalom játékos kivitelével és összetett, gyakran több témát is átölelő anyagával kiválóan használható gyakorlásra, fejlesztésre, sőt, a 2017-ben átadott új fejlesztések segítségével az egyes területek fókuszált mérésére, a fejlődés nyomon követésére is. A Tehetségek Magyarországa program keretében több felhívásunk is irányult a Csibészturna oldal népszerűsítésére annak érdekében, hogy az oldal használatát bevezessük a mindennapi tehetségfejlesztés aktív gyakorlatába. Ennek köszönhetően mostanra több ezer pedagógus és diák használta az oldalt (csak a 2018-as oldalmegnyitások száma eddig mintegy 450 ezer).

Eredmények számokban:

2017 őszén 5.314 fő pedagógus, további szakember, szülő számára szerveztünk műhelybeszélgetést az oldal használatáról

2018 őszéig közel 800 tanuló kognitív képességeinek fejlesztését valósítottuk meg

2018-ban átlagosan több mint havi 41.810 alkalommal nyitották meg a weboldalt

A programelem országos kiterjesztését NTP tükörpályázat biztosítja, de a webes elérhetőség a világ bármely táján élő magyar tanulók számára nyitottá teszi a rendszert.

Ösztöndíjak: A Tehetségek Magyarországa programba bevont gyerekek, tanulók részére – külön bírálati eljárást követően – ösztöndíj támogatási lehetőséget is biztosítunk. Legutóbb a 2018-as évben a „Csoportos tehetségsegítő tevékenységek támogatása” programba, illetve a Tutor programba bevont tanulók részére tettünk közzé ösztöndíj felhívást. Továbbá az egyéni tehetségsegítő programokba, tanácsadásba bevont tanulók részére folyamatos pályázati lehetőséget biztosítunk ösztöndíj támogatásra.

Eredmények számokban:

külön bírálati eljárásban, 2016-ban 70 fő kapott ösztöndíjat

a 2017/18-as tanévben összesen 344 fő nyert ösztöndíjat

a 2018-as évben a csoportos tehetségsegítő tevékenységekbe bevont tanulók közül 239 fő kap ösztöndíjat

a tutor programban bevont tanulók közül 2018/19-es tanvére 448 fő kap ösztöndíjat

egyéni tehetségsegítő programokba bevont fiatalok közül 34 fő részesült ösztöndíjban

2018. év végéig ösztöndíjban részesített tehetségek száma összesen 1.135 fő

Egyéni fejlesztések, egyéni támogatások: Az ügyfélszolgálatunkon keresztül, versenyeredményeik alapján, vagy tehetség-hálózati szakértőink, illetve tutoraink ajánlásával a látóterünkbe került gyerekek és tanulók számára pszichológus és pedagógus munkatársaink bevonásával tehetség-tanácsadási szolgáltatást alakítottunk ki, az országos lefedettséget célozva (a praktikus földrajzi elérés érdekében), fokozatosan. A tanácsadás célja, hogy a részt vevő tanulók, illetve családjuk segítséget kapjon a fiatal fejlesztését érintő kérdésekben. A tehetség-tanácsadásban dolgozó (a jelenlegi, illetve a tanácsadási tevékenységbe jövőben bevonandó) szakemberek számára eddig összesen 11 alkalommal tartottunk műhelybeszélgetést, amelynek célja a folyamat egységességének és magas színvonalának biztosítása.

Az egyéni támogatások körében az esélyegyenlőséget is segíti az utazási támogatások biztosítása. A Matehetsz szakértői, illetve intézményi ajánlások alapján segít versenygyőztes diákoknak, hogy eljussanak külföldi megmérettetésekre, versenyekre, illetve hogy egyéni teljesítményüket, produktumaikat nemzetközi fórumokon is bemutathassák.

Eredmények számokban:

2017-ig a konvergencia régiók és a KMR területéről összesen több mint 80 fő vett részt tehetség-tanácsadásban.

A tehetség-tanácsadásra az igény 2018-ban is folyamatosan jelentkezett, az idei évben összesen több mint 100 tanuló bevonása várható.

Külföldi utazási támogatást (Kína, Svájc, Olaszország, Oroszország, Egyesült Államok...stb.) az elmúlt időszakban közel 30 fő számára biztosítottuk

A programelem országos kiterjesztését NTP tükörpályázat teszi lehetővé.

Pedagógus továbbképzések, műhelybeszélgetések: A projekt keretein belül továbbképzések megvalósítására is sor kerül. A kontaktalkalmas és e-learning képzéseinket a tehetséggondozás témakörében hirdetjük meg pedagógusoknak. A kontaktalkalmas képzések idei utolsó ütemét 2018 augusztus végén hirdettük meg és jelenleg a jelentkezések regisztrálása és a képzési alkalmak szervezése folyik. E-learning kurzusaink, 7 különböző témában 2018 januárjában indultak el, idén ősszel már a negyedik képzési ütemet kezdtük meg. Az akkreditált képzéseken kívül szakmai műhelybeszélgetések megtartására is sor került, melyet szakszolgálati szakemberek számára, valamint a csoportos fejlesztéseket célzó felhívások keretében

szor került felnőtteknek (szülőknek, pedagógusoknak) szóló műhelybeszélgetések szervezésére is. A szakemberek számára tartandó műhelybeszélgetések sorában említendő még a tutor programmal kapcsolatban megtartott, szülőket és szakembereket bevonó műhelyek, esetmegbeszélések, melyek mindig az adott időszakban futó programok szakmai megvalósításának támogatását célozzák.

Eredmények számokban:

2018 év augusztus 31-ig 2.812 fő továbbképzése történt meg

az online képzéseken mindaddig összesen 448 fő vett részt

műhelybeszélgetések keretében 662 fő szakszolgálati szakember bevonása

csoportos fejlesztéseket célzó felhívások keretében megszervezett műhelybeszélgetéseken 7.061 fő vett részt

Összesített adat:

a továbbképzésekben részt vett szakemberek száma 2.812 fő, a műhelyeken részt vett szakemberek, szülők száma 16.712 fő

A programelem országos kiterjesztését NTP tükörpályázat teszi lehetővé.

Pedagógusok a továbbképzések keretében

Matehetsz tehetség-hálózat: tehetségpont regisztráció, akkreditáció, tehetség-hálózati műhelyek: A tehetségsegítés regionális rendszereinek koordinálása és fejlesztése keretében a különböző fenntartású és irányítás alá tartozó, illetve különböző szabályozás szerint működő szervezetek és szereplők hatékony együttműködésének elősegítését, széleskörű tehetséggondozó hálózat kiépítését kívánja megvalósítani a projekt.

2018. februárjában lezárult a tehetségpontok 2017-es akkreditációs folyamata, melynek eredménye: a Kárpát-medencében 227 tehetségpont szerezte meg az akkreditációs minősítést (221 tehetségpont az akkreditált kiváló, 5 tehetségpont az akkreditált címet, 1 tehetségpont a regisztrált státusz)

a 2019 február végéig tartó folyamatba 142 tehetségpont jelentkezése történt meg a konvergencia régióból és 66 tehetségpont jelentkezése pedig a KMR régióból

Jelen állapot (2018. november 21.)	
Tehetségpontok száma összesen	1.363
Regisztrált tehetségpont	735
Akkreditált tehetségpont	33
Akkreditált kiváló tehetségpont	595
Tehetségsegítő Tanácsok száma összesen	84

2018-19 folyamán a Matehetsz műhelybeszélgetés sorozatot szervez, melynek célja a tehetségpont létből fakadó sajátos, egyedi értékek megerősítése, a jó lokális és szakága-

zati együttműködési gyakorlatok bemutatása, megosztása, valamint a tehetségpontok együttműködéseinek ösztönzése. A beszélgetésekre elsősorban a tehetségpontok és tehetségsegítő tanácsok képviselőit, kapcsolattartóit várjuk, továbbá a köznevelési vagy felsőoktatási intézményben működő tehetségpontok intézményvezetőit is. Az előttünk álló évben több, mint 20 alkalommal a megyeszékhelyekre tervezzük a Matehetsz Tehetséghálózat tagjainak együttműködését, valamint az egymástól való tanulást előmozdító műhelyeket. A Nemzeti Tehetség Program és a köznevelési szakszolgálatok összekapcsolása érdekében 2018 november végéig 13 megye és Budapest pedagógiai szakszolgálati vezetőivel, munkatársaival, tehetségpontozó koordinátorokkal (több, mint 700 fővel) történt személyes kapcsolatfelvétel (előadás tartása, műhelybeszélgetés). A pedagógiai szakszolgálatok munkatársai számára 2019-ben folytatjuk az előadások, műhelybeszélgetések szervezését.

Az EFOP-projektrel párhuzamos NTP-pályázatok lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tehetséghálózatos teendőink és regionális együttműködések erősítése országos, sőt Kárpát-medencei lefedettséggel valósulhassanak meg.

Honlap- és kommunikációs adatok 2016. január 1-től A Matehetsz által működtetett tehetség.hu oldalról: Tehetség.hu honlapunk tehetség témakörben foglal össze aktuális tartalmakat. A honlapon az éppen futó Tehetségek Magyarországa kiemelt projektről és aktuális felhívásainkról lehet tájékozódni. Továbbá híreket, programokat is megjelenítünk, valamint itt érhető el Tehetségkönyvtárunk szakmai kiadványai is (három fajta e-book formátumban). Az alábbi táblázatban a honlap éves megtekintésének adatait részletezzük. A tehetség.hu éves adatai:

2016-ban 745.796 megtekintés; havonta átlagosan 62.150

2017-ben 734.774 megtekintés; havonta átlagosan 61.230

2018-ban (novemberig) 637.608 megtekintés; havonta átlagosan 63.760

További online felületünkről: CsibÉSZtúra, online fejlesztőjátékok gyűjteménye: A CsibÉSZtúra.hu oldalunk 2015-ben indult. Hasznos, szórakoztató játékok, a tananyaghoz is kapcsolódó fejlesztő feladatok és kognitív képességeket fejlesztő agytornák érhetőek el rajta. Az oldal látogatottságának adatai (összes megtekintés):

2016-ban: 94.174;

2017-ben: 518.868;

2018-ban novemberéig: 447.590.

A Matehetsz hírleveléről: Az elmúlt bő két és fél évben a feliratkozóink száma jelentős növekedés mutatott. Hírlevél feliratkozók száma:

2016 év elején: 18.339 email cím

2018 novemberében: 24.844 email cím

A hírlevelek havonta egy alkalommal kerülnek kiküldésre. Az összes eddigi megjelent hírlevél visszakereshető honlapunkon: <http://tehetseg.hu/hirlevelek>

Facebook: „A tehetség sokszínű” elnevezésű Facebook-oldalunk fontos kapcsolati felület a tehetségsegítő, tanulók, a programokba bevontak számára. A követők száma jelenleg 5.891 fő. Az egyes programelemek kapcsán tematikus csoportok is alakulnak a programjainkba bevont résztvevők szándékai szerint (pl. a tutorok és a tutoráltak alakítanak ilyen csoportokat).

Média- és további megjelenések: Rádió- és TV-interjúk, előadások az ország több pontján, cikkek megjelenése a nyomtatott és elektronikus sajtóban.

Média-megjelenéseik száma 2016 év elejétől 2018 novemberéig: 66 megjelenés.

A fontosabb megjelenések felületei: M1, M2 Petőfi TV, M5, Duna TV, ECHO TV, ATV, Ceglédi TV, Kossuth Rádió, Lánchíd Rádió, Katolikus Rádió, Karc FM, RádióQ, Klub Rádió, Civil Rádió, FM3, Üzleti7, Magyar Nemzet, Hevesi Hírpórtál, további online médiumok stb.

Továbbá a fent megnevezett időszakban 43 előadást tartottunk oktatási, köznevelési, szakszolgálati szakmai konferenciákon, rendezvényeken.

Összegzés: A most bemutatott tevékenységek alapján elmondható, hogy a 2018 augusztus végéig a Matehetsz részére előírt szakmai feladatok, a kapcsolódó indikátorok és mérföldkövek egyaránt arányosan és kielégítően valósultak meg. A Matehetsz csapata köszönetét fejezi ki a Nemzeti Tehetség Programot koordináló EMMI támogatásáért, valamint a pedagógus és további szakemberek, intézményvezetők elkötelezett együttműködéséért, közreműködéséért.

A beszámoló az EFOP 3.2.1-15-2016-00001 Tehetségek Magyarországa című kiemelt európai uniós projekten belül, 2018. augusztus 31-ig megvalósult eredményeket mutatja be.

Összeállította: Boran-Réti Annamária (Matehetsz)

Hivatkozások:

- Csibész-túra - <http://csibesztura.hu/>
- Tehetségek Magyarországa projekt - <http://tehetseg.hu/tehetseg-magyarorszag/>
- Csoportos tehetségsegítő tevékenységekhez kapcsolódó tartalmak - <http://tehetseg.hu/csoportos-tehetsegsegito-tevekenysegekhez-kapcsolodo-tartalmak>
- Matehetsz ügyfélszolgálat: <http://tehetseg.hu/kerdesse-van-irjon-nekunk>
- Az egyéni tehetség-tanácsadás protokollja - http://tehetseg.hu/sites/default/files/tehetseg-magyarorszag-projekt-dokumentumai/egyeni_tanacsadas_dokumentumai/protokoll_egyeni_tehetseg-tanacsadas.pdf
- Tutorhálózat - <http://tehetseg.hu/tutorhalozat>
- E-learning portál - <http://oktatas.tehetseg.hu/>
- Képzések - <http://tehetseg.hu/kepzesek>
- Tájékoztató a Tehetségek Magyarországa kiemelt projektről (EFOP-3.2.1-15) - <http://tehetseg.hu/sites/default/files/tehetseg-magyarorszag-projekt-dokumentumai/alapadatok.pdf>

WONDEx

GYORSNYOMDA

Kis példányszám
költséghatékonyan.

Nagy példányszám
gyors határidővel.

Nem tudja, hogyan érdemes
megvalósítani az elképzelését?
- Tapasztalt szakmai ügyfél-
szolgálatunk segít benne.

Színes nyomtatást szeretne
fotó minőségben?
- Professzionális géppark.

Egyedi ötlete van?
- Grafikai szerkesztés -
kreatív ötletekkel.

Grafika - Dekorműhely:

3526 Miskolc, Szeles u. 27. Tel.: (46) 506-510 Email: dekor@wondex.hu

Webáruház: www.wondex.hu

Wondex Kft.

Képek a MEGNÖVŐK TANODA életéből

A hely: Nyíregyháza – Sóstógyógyfürdő

A problémamegoldó képesség kompetencia fejlesztés táblajátékok segítségével

Énkép – önismeret

Szociális és állampolgári kompetencia

Gazdaság életre nevelés

Érkeznek a TANODÁSOK a nyári táborba